

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

Enter
Exit

Full
Screen

1

Εισαγωγή

2

Εργάζομαι
Περιβάλλον

3

Μικροοικονομικές
Προβλέψεις για την
Κυπριακή Οικονομία

Έκδοση από:
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

© ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, 2023

Διεύθυνση	Λεωφ. Κέννεντυ 80 1076 Λευκωσία Κύπρος
Ταχ. Διεύθυνση	Ταχ. Κιβ 25529 1395 Λευκωσία Κύπρος
Τηλέφωνο	+357 22714100
Διαδίκτυο	http://www.centralbank.cy

Σχεδιασμός: FBRH CONSULTANTS Ltd,
www.fbrh.co.uk

*Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς
εφόσον αναφέρεται η πηγή.*

ISSN (Ηλεκτρονική μορφή) 1986-1060

Enter
Exit
Full
Screen

1

Εισαγωγή

2

Εργόσιο
Περιβάλλον

3

Μεταοικονομικές
Προβλέψεις για την
Κυπριακή Οικονομία

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΔΕΛΤΙΟ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

Enter
Exit

Full
Screen

1

Εισαγωγή

2

Εργαγώγιο
Τερίβιθλν

3

Μικροοικονομικές
Προβλέψεις για την
Κυπριακή Οικονομία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή Διοικητή	8
(Α) Εγχώριο Περιβάλλον	11
1. Οικονομική Δραστηριότητα	13
2. Τιμές	17
Πληθωρισμός	17
Κατασκευαστικός τομέας και τιμές ακινήτων	20
Κόστος Εργασίας	22
3. Αγορά Εργασίας	29
4. Ισοζύγιο Πληρωμών	31
Τουρισμός	34
Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία	36
5. Συνθήκες χρηματοδότησης και πιστωτικές εξελίξεις	37
6. Δημοσιονομικές Εξελίξεις	48
(Β) Μακροοικονομικές Προβλέψεις για την Κυπριακή Οικονομία	51
Τεχνικές Σημειώσεις	61

Σημείωση: Τελευταία ημερομηνία ενημέρωσης των στατιστικών στοιχείων είναι η 24η Μαΐου 2023.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

1	ΑΕΠ κατά κατηγορία δαπανών	14
2	ΑΕΠ κατά οικονομική δραστηριότητα	15
3	Έρευνες οικονομικής συγκυρίας: δείκτες εμπιστοσύνης	16
4	Πληθωρισμός στην Κύπρο	17
5	Αγορά ακινήτων	20
6	Ισοζύγιο Πληρωμών (κύριες κατηγορίες)	31
7	Ισοζύγιο Υπηρεσιών (κύριες κατηγορίες)	32
8	Τουρισμός	34
9	Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά	40
10	Σύνοψη αποτελεσμάτων για την Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων (ΕΤΧ)	41
11	Λογαριασμοί της γενικής κυβέρνησης	48
12	Προβλέψεις εθνικών λογαριασμών σε πραγματικούς όρους	53
13	Προβλέψεις που αφορούν την αγορά εργασίας	55
14	Προβλέψεις πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ)	58
15	Σύνοψη αξιολόγησης κινδύνων	60

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

1	Ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης ΑΕΠ και Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας	16
2	(α) Πληθωρισμός στην Κύπρο	17
	(β) ΕνΔΤΚ και οι συνεισφορές των συνιστωσών του	18
3	Αριθμός πωλητήριων εγγράφων	20
4	Δείκτης τιμών οικιών και διαμερισμάτων	21
5	Δείκτης Τιμών Κατοικιών (ΔΤΚ), Δείκτης Τιμών Κατασκευαστικών Υλικών και προσδοκίες τιμών ακινήτων για τους επόμενους τρεις μήνες	21
6	Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό κατά τομέα απασχόλησης	22
7	Παραγωγικότητα και πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό	23
8	(α) Μοναδιαίο εργατικό κόστος: Κύπρος και ζώνη του ευρώ	23
	(β) Μοναδιαίο εργατικό κόστος: Κύπρος και ζώνη του ευρώ	23
9	Ανεργία και απασχόληση	29
10	(α) Ανεργία κατά ηλικιακή ομάδα	29
	(β) Ανεργία κατά διάρκεια	30
11	Εγγεγραμμένη ανεργία	30
12	Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ)	31
13	Καθαρή Διεθνής Επενδυτική Θέση (ΔΕΘ)	33
14	(α) Αφίξεις τουριστών	34
	(β) Έσοδα από τον τουρισμό	35
15	Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία (στάθμιση ΔΝΤ)	36

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

16	Καταθέσεις από τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα	38
17	Καταθέσεις μη κατοίκων Κύπρου	38
18	Νέος δανεισμός σε ευρώ προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ	39
19	Δάνεια προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα	40
20	Χρέος του μη χρηματοοικονομικού ιδιωτικού τομέα	43
21	Επιτόκια νέων στεγαστικών δανείων σε ευρώ των ΝΧΙ προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ	45
22	Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ (μέχρι €1 εκ.) των ΝΧΙ προς μη-χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ	46
23	Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ των ΝΧΙ προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ	47
24	Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ των ΝΧΙ προς μη-χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ	47
25	Δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης	48
26	Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης	49
27	Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του ΑΕΠ	58
28	Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πληθωρισμού	59
29	Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πληθωρισμού εξαιρ. της ενέργειας και των τροφίμων (δομικός πληθωρισμός)	59

ΠΛΑΙΣΙΟ

	Επίδραση του περιθωρίου κέρδους των εταιρειών στον πληθωρισμό υπηρεσιών	24
--	---	----

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΠ:	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	EURIBOR:	Euro Interbank Offered Rate (διατραπεζικό προσφερόμενο επιτόκιο για δάνεια σε ευρώ μέχρι ενός έτους)
ΑΤΑ:	Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή	EUROSTAT:	Statistical Office of the European Community (Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης)
ΓεΣΥ:	Γενικό Σχέδιο Υγείας	NACE:	Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne (Στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα)
ΔΕΘ:	Διεθνής Επενδυτική Θέση	SDW:	Statistical Data Warehouse (στατιστική βάση δεδομένων της ΕΚΤ)
ΔΟΣ:	Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας		
ΔΝΤ:	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο		
ΔΤΚ:	Δείκτης Τιμών Κατοικιών		
ΕΕ:	Ευρωπαϊκή Ένωση		
ΕΕΔ:	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού		
ΕΚΤ:	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα		
ΕνΔΤΚ:	Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή		
ΕΤΧ:	Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων		
ΗΠΑ:	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής		
ΙΤΣ:	Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών		
ΚΤΚ:	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου		
ΜΕΧ:	Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις		
ΝΧΙ:	Νομισματικά και Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα		
ΟΕΣ:	Οντότητες Ειδικού Σκοπού		
ΟΣΣΙ:	Ονομαστική Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία		
ΠΣΣΙ:	Πραγματική Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία		
ΣΣΙ:	Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία		
ΣΥΚ:	Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου		
ΤΑΑ:	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας		
ΤΚΑ:	Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων		
ΤΚΧ:	Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας		

Enter
Exit

Full
Screen

1

Εισαγωγή

2

Εργόψιο
Περίβαλλον

3

Μεταοικονομικές
Προβλέψεις για την
Κυπριακή Οικονομία

Εισαγωγή Διοικητή

Η θετική πορεία της οικονομικής δραστηριότητας της Κύπρου καθώς και η βελτίωση που καταγράφεται στα στοιχεία ενεργητικού του τραπεζικού τομέα, συνεχίζεται και μέσα στο 2023, παρά τον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία και τις αυξήσεις των επιτοκίων στη ζώνη του ευρώ προς αντιμετώπιση των επίμονων πληθωριστικών πιέσεων.

Σύμφωνα με την προκαταρκτική εκτίμηση της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) για το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους παρουσιάζει ετήσιο ρυθμό αύξησης 3,4% μετά από μεγέθυνση 5,6% το 2022. Ο εν λόγω ρυθμός ανάπτυξης επηρεάστηκε από την επίδραση βάσης (base effect) σε σχέση με το προηγούμενο έτος, αφού το γρηγορότερο από το αναμενόμενο άνοιγμα της οικονομίας μετά και τους αποκλεισμούς (lockdowns) του 2021 είχε οδηγήσει σε απότομη αύξηση του ΑΕΠ το 2022. Η πορεία του ΑΕΠ το τρέχον έτος επηρεάστηκε από το εύθραυστο εξωτερικό περιβάλλον. Από την άλλη, η θετική πορεία του ΑΕΠ κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023 αντανακλά κυρίως την ανθεκτικότητα της εγχώριας ζήτησης έτσι όπως καταγράφεται στους τομείς του χονδρικού και λιανικού εμπορίου και, σε μικρότερο βαθμό, στις καθαρές εξαγωγές κυρίως λόγω της εξαιρετικής πορείας που κατέγραψε η τουριστική βιομηχανία κατά την εν λόγω περίοδο.

Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις της ΚΤΚ του Ιουνίου 2023 («προβλέψεις Ιουνίου»), ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ αναμένεται να ανέλθει στο 2,6% το 2023, 2,8% το 2024% και 3,1% το 2025. Σημαντική στήριξη στην ανάπτυξη αναμένεται να δώσει η δυνατή εγχώρια ζήτηση και, σε μικρότερο βαθμό, οι καθαρές εξαγωγές, ως αποτέλεσμα της αναμε-

νόμενης διεύρυνσης του κύκλου εργασιών ξένων εταιρειών που είναι ήδη εγκατεστημένες στην Κύπρο. Η συνεχιζόμενη άνοδος των τουριστικών εσόδων, τα οποία κατά τους πρώτους τρεις μήνες του 2023 έχουν ήδη ανακάμψει σε προ-πανδημίας επίπεδα, επίσης συνεισφέρουν σημαντικά στην ανάπτυξη. Παράλληλα, μεγάλες υπό εξέλιξη ιδιωτικές επενδύσεις, έργα για στήριξη της ψηφιακής και πράσινης ανάπτυξης, όπως για παράδειγμα τα σχέδια χορηγιών για προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και μέτρων ενεργειακής απόδοσης, και άλλα μεταρρυθμιστικά έργα στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αναμένεται να στηρίξουν ουσιαστικά την οικονομική δραστηριότητα. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο απορρόφησης χορηγιών για υλοποίηση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, οι επενδύσεις για αναπτυξιακά και μεταρρυθμιστικά έργα εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε περίπου 600 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2023-25 με μέση ετήσια συνεισφορά 0,8% στο ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ, εκ των οποίων περίπου 100 εκατ. ευρώ αφορούν υλοποίηση έργων κατά το 2023. Μικρότερη συνεισφορά αναμένεται και από οικιστικές επενδύσεις λόγω του σχεδίου επιδότησης επιτοκίων για νέα στεγαστικά δάνεια, οι οποίες συνομολογήθηκαν μέχρι τα τέλη του 2021 και για τις οποίες η περίοδος εκταμίευσης είναι μέχρι και 3 χρόνια. Τέλος, η θετική πορεία που εξακολουθεί να καταγράφεται στην αγορά εργασίας ευνοεί την ιδιωτική κατανάλωση και ενδυναμώνει το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ της χώρας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις Ιουνίου, η ανεργία αναμένεται να μειωθεί οριακά στο 6,7% του εργατικού δυναμικού το 2023 σε σχέση με 6,8% το 2022 και να καταγράψει ακόμη μεγαλύτερη πτώση στο 6,1% το 2024 και στο 5,6% το 2025, πλησιάζοντας συνθήκες πλήρους απασχόλησης.

Στο μέτωπο των τιμών, ο πληθωρισμός (βασισμένος στον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, ΕνΔΤΚ) αναμένεται να διαμορφωθεί στο 2,4% (προκαταρκτική εκτίμηση Eurostat) τον Ιούλιο, που αποτελεί το χαμηλότερο ποσοστό πληθωρισμού από τον Ιούλιο του 2021. Η σημαντική υποχώρηση στον πληθωρισμό ήταν συνεπακόλουθο κυρίως της ομαλοποίησης στις τιμές της ενέργειας αλλά και της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, της οποίας αναμένεται περαιτέρω επίδραση λόγω της χρονικής υστέρησης της μετάδοσής της. Ο δομικός πληθωρισμός, λόγω κυρίως της νομισματικής πολιτικής κατέγραψε σημαντική μείωση από την κορύφωσή του στο 7,2% τον Αύγουστο του 2022. Συγκεκριμένα, μειώθηκε στο 3,5% (προκαταρκτική εκτίμηση Eurostat) τον Ιούλιο σε σύγκριση με 4,6% κατά μέσο όρο την περίοδο Ιανουάριος - Ιούνιος 2023. Παρά την εν λόγω μείωση, ο δομικός πληθωρισμός παρέμεινε σε ψηλά επίπεδα λόγω κυρίως της διατήρησης της εγχώριας ζήτησης σε ψηλά επίπεδα ως αποτέλεσμα, εν μέρη, και της αύξησης των μισθών. Παράλληλα, οι εν λόγω υψηλές υποκείμενες πληθωριστικές πιέσεις ενισχύουν την αναγκαιότητα, μεταξύ άλλων, για στοχευμένη δημοσιονομική πολιτική έτσι ώστε αυτή να λειτουργεί όσο το δυνατόν πιο υποστηρικτικά προς την έγκαιρη επαναφορά του πληθωρισμού στον μεσοπρόθεσμο στόχο της ΕΚΤ, του 2%.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις Ιουνίου, αναμένεται σημαντική μείωση του πληθωρισμού στο 3,3% το 2023 σε σύγκριση με 8,1% το 2022, ενώ περαιτέρω αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων προβλέπεται για τα έτη 2024 και 2025, στο 2,3% και 2%, αντίστοιχα, κυρίως λόγω του αναμενόμενου περαιτέρω αντίκτυπου της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ καθώς και

της αναμενόμενης περαιτέρω ομαλοποίησης των τιμών της ενέργειας και των υπολοίπων κύριων κατηγοριών του ΕνΔΤΚ.

Σε σχέση με το τραπεζικό σύστημα της χώρας, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι παρατεταμένης διάρκειας προκλήσεις που προήλθαν από την υγειονομική κρίση, τις γεωπολιτικές εξελίξεις και τις έντονες πληθωριστικές πιέσεις δεν έχουν επηρεάσει αρνητικά την ανθεκτικότητα του. Ειδικότερα, κατά το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2023, τα πιστωτικά ιδρύματα όχι μόνο διέθεταν επαρκή εποπτικά κεφάλαια αλλά ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών (CET1) ανερχόταν στο 17,3%, σε σύγκριση με το Ευρωπαϊκό δείκτη που ήταν 15,8%, ένδειξη της ευχέρειας που διαθέτουν για να απορροφήσουν μελλοντικές και μη αναμενόμενες ζημιές. Επιπρόσθετα, το τραπεζικό σύστημα συνεχίζει να καταγράφει πολύ ισχυρά αποθέματα ρευστότητας καθώς ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας βρισκόταν στο 318% τον Μάρτιο του 2023, ποσοστό σχεδόν διπλάσιο του αντίστοιχου μέσου όρου της Ευρωζώνης. Παρόλα αυτά, οι διεθνείς γεωπολιτικές και οικονομικές εξελίξεις που συνθέτουν σκληρό μείωσης του εγχώριου ρυθμού ανάπτυξης από τα ψηλά επίπεδα του 2022, σε συνάρτηση με τις πρόσφατες τραπεζικές αναταράξεις στην Αμερική και στην Ελβετία, δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού. Οι προκλήσεις στο τραπεζικό σύστημα που επιβάλλουν συνεχή και ενδεδειγμένη άσκηση προληπτικής εποπτείας και επίβλεψη του τρόπου διακυβέρνησης και την άσκηση ελέγχου από πλευράς του επόπτη παραμένουν.

Παρά τη σημαντική μείωση των MEX, από 44% το 2017 σε 9% κατά τον Μάρτιο του 2023, το ποσοστό αυτό εξακολουθεί να είναι ψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ που ανέρχεται στο 1,8%. Η πρόοδος που αργά αλλά σταθερά επιτυγχάνεται είναι συγκεντρωμένη κυρίως

στις μεγαλύτερες τράπεζες καθώς δεν παρατηρείται το ίδιο αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος από τις μικρότερες τράπεζες. Δεδομένης της αύξησης των επιτοκίων, καθώς επίσης και της αβεβαιότητας στο οικονομικό περιβάλλον, οι τράπεζες ενδέχεται να έρθουν αντιμέτωπες με αυξήσεις στα MEX.

Συνεπώς, δεδομένης της περιορισμένης προόδου που έχουν επιδείξει οι μικρότερες τράπεζες στη μείωση των MEX, και με στόχο την περαιτέρω ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα, και κατ' επέκταση της οικονομίας ευρύτερα, η ΚΤΚ έχει συνάψει συμφωνία με κοινοπραξία εταιρειών που αποτελείται από έμπειρους διεθνείς οίκους, για την εξεύρεση μιας συστημικής λύσης που, με τα υφιστάμενα εχέγγυα, θα συντελέσει σε δραστική μείωση των MEX σε όλες τις τράπεζες. Επιπρόσθετα, η Κεντρική Τράπεζα πέραν της εν λόγω πρωτοβουλίας, προέβη επανειλημμένα σε διαβήματα προς τις τράπεζες για εφαρμογή ταχέων διαδικασιών αναδιάρθρωσης, με ελάχιστες επιβαρύνσεις και με ιδιαίτερη έμφαση στις πιο ευάλωτες κατηγορίες πελατών.

Εξίσου σημαντική πρωτοβουλία της ΚΤΚ αποτελεί το έργο του «digital onboarding» που αναμένεται να ενδυναμώσει τη ανταγωνιστικότητα του κυπριακού τραπεζικού τομέα και να βελτιώσει την εμπειρία των πελατών των τραπεζών, μειώνοντας το χρόνο εμπλοκής τους σε τραπεζικές εργασίες και αναβαθμίζοντας αισθητά την ταχύτητα και ποιότητα της εξυπηρέτησής τους. Εκτιμάται ότι θα έχει και

θετικές επιπτώσεις στην αντιμετώπιση των κινδύνων που ελλοχεύουν από τη ψηφιακή μετάβαση και, κατ' επέκταση, ισχυροποιώντας την κυβερνοασφάλεια. Επιπρόσθετα, και δεδομένων των αυξανόμενων κινδύνων στον κυβερνοχώρο, η ΚΤΚ προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην αυστηρή εποπτεία σε θέματα κινδύνων ασφαλείας και λειτουργικότητας των τραπεζών που απορρέουν από την αυξημένη διείσδυση της τεχνολογίας στις τραπεζικές πρακτικές και εργασίες.

Συνολικά, η οικονομία της Κύπρου συνεχίζει να αναπτύσσεται ικανοποιητικά και μέσα στο 2023, και παρά τις δυσμενείς γεωπολιτικές εξελίξεις οι προοπτικές παραμένουν θετικές. Το τραπεζικό σύστημα παραμένει επαρκώς κεφαλαιοποιημένο και δεν έχει επηρεαστεί από τις πρόσφατες αναταραχές στον παγκόσμιο τραπεζικό τομέα. Η έγκαιρη εφαρμογή επιπρόσθετων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, η ενίσχυση της ψηφιακής και πράσινης ανάπτυξης, καθώς και η διατήρηση δημοσιονομικών περιθωρίων, θα ενισχύσουν ακόμα περισσότερο την ανθεκτικότητα της κυπριακής οικονομίας και την οικονομική ευστάθεια της χώρας.

Κωνσταντίνος Ηροδότου
Διοικητής
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

(Α) Εγχώριο Περιβάλλον

Enter/Exit
Full Screen

1

Εισαγωγή

2

Εγχώριο Περιβάλλον

3

Μακροοικονομικές Προβλέψεις για την Κυπριακή Οικονομία

Σύνοψη

- Η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει σημαντική ανθεκτικότητα και ευελιξία σε αρνητικούς εξωγενείς παράγοντες που σχετίζονται με τον Ρώσο-Ουκρανικό πόλεμο καταγράφοντας θετικό, αλλά επιβραδυνόμενο ρυθμό αύξησης 3,4% του ΑΕΠ κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023.
- Ο εγχώριος ΕνΔΤΚ από τον Αύγουστο του 2022 και εντεύθεν καταγράφει συνεχή σημαντική πτωτική πορεία λόγω κυρίως των εξελίξεων στις τιμές της ενέργειας, παραμένοντας όμως ακόμη σε επίπεδα πάνω από το μεσοπρόθεσμο στόχο του 2%.
- Ο δομικός πληθωρισμός παραμένει υψηλός και πιο επίμονος από τον ΕνΔΤΚ.
- Τον Απρίλιο του 2023 ο ΕνΔΤΚ υποχώρησε στο 3,9%, ενώ ο δομικός πληθωρισμός στο 4,2%.
- Επιτάχυνση στις αυξήσεις των τιμών κατοικιών κατά 6,6% καταγράφηκε το τέταρτο τρίμηνο του 2022, κυρίως λόγω του αυξημένου κατασκευαστικού κόστους, αλλά και της αυξημένης ζήτησης.
- Η αγορά εργασίας παρουσιάζει ανθεκτικότητα παρά την συνέχιση του πολέμου και των επιπτώσεων στην οικονομία, κυρίως λόγω των πληθωριστικών πιέσεων.
- Το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών επηρεάστηκε σημαντικά από τις πληθωριστικές πιέσεις και τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας. Σημαντική δυναμική για γρήγορη βελτίωση παρατηρείται στους τομείς του τουρισμού και των υπηρεσιών πληροφορικής.
- Καταγράφηκε επιτάχυνση στον ετήσιο ρυθμό αύξησης των καταθέσεων του εγχώριου ιδιωτικού τομέα κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023, η οποία υποστηρίχθηκε από τον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης της κυπριακής οι-

κονομίας, τη συνεχή βελτίωση της απασχόλησης αλλά και λόγω επίδρασης βάσης.

- Σταθερότητα παρατηρείται σε γενικές γραμμές στον νέο δανεισμό προς τις εγχώριες μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις ενώ ο νέος δανεισμός προς τα εγχώρια νοικοκυριά συνεχίζει να μετριάζεται, εν μέσω αυστηρότερων κριτηρίων χορήγησης δανείων και μειωμένης ζήτησης για δάνεια, σε ένα πλαίσιο αυξανόμενων επιτοκίων και υψηλού πληθωρισμού.
- Καταγράφηκαν σταδιακές αυξήσεις στα εγχώρια δανειστικά επιτόκια από τον Ιούλιο του 2022, με μεγαλύτερη έκταση το πρώτο τρίμηνο του 2023, αντικατοπτρίζοντας τη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ και την άνοδο των επιτοκίων και των αυστηρότερων συνθηκών χρηματοδότησης. Σε χαμηλά επίπεδα παρέμειναν τα καταθετικά επιτόκια, με οριακή αύξηση να παρατηρείται τους πρώτους μήνες του 2023.
- Καταγράφηκε δημοσιονομικό πλεόνασμα 1,1% του ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο του 2023, σε σύγκριση με πλεόνασμα 0,9% του ΑΕΠ το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.
- Καταγράφηκε μείωση του δείκτη δημόσιου χρέους-προς-ΑΕΠ τον Μάρτιο του 2023 σε σχέση με τα αντίστοιχα περυσινά επίπεδα, λόγω της ισχυρής ανάκαμψης της οικονομίας και του σχετικού υψηλού πρωτογενούς πλεονάσματος.

1. Οικονομική Δραστηριότητα

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα προκαταρκτικά στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου (ΣΥΚ), τα οποία ήταν διαθέσιμα κατά την τελευταία ημερομηνία ενημέρωσης των στατιστικών στοιχείων του Οικονομικού Δελτίου, το πρώτο τρίμητο του 2023, το ΑΕΠ

κατέγραψε θετικό, εντούτοις επιβραδυνόμενο ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης 3,4%, τον δεύτερο υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ευρωζώνης. Ο θετικός ρυθμός ανάπτυξης προέρχεται κυρίως από τους τομείς των ξενοδοχείων και εστιατορίων, των μεταφορών και αποθήκευσης, της ενημέρωσης και επικοινωνίας, του εμπορίου, καθώς και των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα ετήσια αναλυτικά στοιχεία κατά την ημερομηνία αναφοράς του παρόντος Οικονομικού Δελτίου που καλύπτουν το 2022 (Πίνακας 1), καταγράφηκε σημαντική ανάκαμψη του ΑΕΠ κατά 5,6%, σε συνέχεια αύξησης 6,6% το 2021, πρωτίστως λόγω της ανόδου της ιδιωτικής κατανάλωσης. Σημαντική συνεισφορά είχε και η αύξηση των αποθεμάτων, η οποία αποτελεί ευρωπαϊκό φαινόμενο και σχετίζεται με την διαταραχή στην εφοδιαστική αλυσίδα και στις αυξήσεις των τιμών των αγαθών και των πετρελαιοειδών. Πιο αναλυτικά, η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 7,7% αποτέλεσμα της σταδιακής αποκατάστασης του επιπέδου του διαθέσιμου εισοδήματος και της καταναλωτικής συμπεριφοράς μετά από μια μακρά περίοδο συγκράτησης και περιορισμών κατά της πανδημίας. Η άνοδος των επενδύσεων κατά 6,6% η οποία δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά όταν τα στοιχεία διορθωθούν ως προς την επίδραση των Οντοτήτων Ειδικού Σκοπού (ΟΕΣ), προέρχεται από την συνεχιζόμενη υλοποίηση σημαντικών κατασκευαστικών έργων από τον ιδιωτικό τομέα, αλλά και λόγω της αξιοσημείωτης αύξησης που καταγράφεται στις κατασκευές κατοικιών. Η δημόσια κατανάλωση κατέγραψε οριακή άνοδο 0,1% κυρίως λόγω επίδραση βάσης, που σχετίζεται με αυξημένες δαπάνες για αγορά υπηρεσιών υγείας από το ΓεΣΥ κατά

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 ΑΕΠ κατά κατηγορία δαπανών
(πραγματικοί όροι, ετήσια μεταβολή, %)

	2018	2019	2020	2021	2022
ΑΕΠ	5,6	5,5	-4,4	6,6	5,6
Ιδιωτική κατανάλωση	5,1	3,9	-6,8	4,5	7,7
Δημόσια κατανάλωση	3,6	12,0	11,5	9,0	0,1
Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	-4,9	6,9	4,5	-4,2	6,6
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	7,2	8,7	2,2	13,5	13,7
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	4,3	9,5	3,2	9,0	18,8

Πηγή: ΣΥΚ.

το 2021 (βλ. Εγχώριες Δημοσιονομικές Εξελίξεις). Οι συνολικές εξαγωγές αυξήθηκαν 13,7% (διορθωμένες ως προς την επίδραση των ΟΕΣ παρουσιάζουν μικρότερη αύξηση), ως αποτέλεσμα της μεγάλης αύξησης στις εξαγωγές υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης και την σημαντική ανάκαμψη του τουρισμού κατά το 2022, με τα τουριστικά έσοδα να φτάνουν στο 91% του επίπεδου του 2019 (βλ. Ισοζύγιο Πληρωμών). Ταυτόχρονα, η αύξηση στις συνολικές εισαγωγές κατά 18,8% (η αύξηση είναι μικρότερη όταν τα στοιχεία διορθωθούν ως προς την επίδραση των ΟΕΣ), αντικατοπτρίζει την άνοδο στις εισαγωγές υπηρεσιών και σε ελαφρώς μικρότερο βαθμό, την αύξηση των εισαγωγών αγαθών για ιδιωτική κατανάλωση και επενδύσεις.

Από τομεακής πλευράς, η ανάκαμψη του ΑΕΠ το 2022 (Πίνακας 2), προέρχεται από την αυξημένη δραστηριότητα που παρατηρήθηκε σε όλους τους τομείς της οικονομίας, εκτός των κατασκευών (-0,1 ποσοστιαίες μονάδες). Η οριακή μείωση της δραστηριότητας του υπό αναφορά τομέα επηρεάστηκε, μεταξύ άλλων παραγόντων, και από το αυξημένο κατασκευαστικό κόστος. Οι τομείς με τη μεγαλύτερη συνεισφορά στο ΑΕΠ είναι εκείνοι του εμπορίου, των μεταφορών, των ξενοδοχείων και εστιατορίων με 2,7 ποσοστιαίες μονάδες, προερχόμενη από την γρήγορη ανάκαμψη που καταγράφουν οι τομείς μετά την περίοδο της πανδημίας και τους αποκλεισμούς (lockdowns). Μικρότερη συνεισφορά είχαν οι τομείς της ενημέρωσης και επικοινωνίας (1,3 ποσοστιαίες μονάδες) καθώς και η κατηγορία των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων (0,6 ποσοστιαίων μονάδων), υποστηριζόμενες από την εισροή ξένων εταιρειών (headquartering) που δραστηριο-

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 ΑΕΠ κατά οικονομική δραστηριότητα
(σταθμισμένη επίδραση στη συνολική ετήσια μεταβολή, ποσοστιαίες μονάδες)

	2018	2019	2020	2021	2022
ΑΕΠ (%)	5,6	5,5	-4,4	6,6	5,6
Κατασκευές	0,9	0,8	-0,4	0,5	-0,1
Εμπόριο, μεταφορές, ξενοδοχεία και εστιατόρια	2,3	0,9	-6,8	2,5	2,7
Ενημέρωσης και επικοινωνίας	0,5	1,2	1,2	0,7	1,3
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	-1,4	-0,2	2,4	1,1	0,6
Επαγγελματικές, επιστημονικές και διοικητικές δραστηριότητες	1,2	0,8	-0,3	0,5	0,4
Λοιποί τομείς ⁽¹⁾	2,2	2,0	-0,5	1,3	0,8

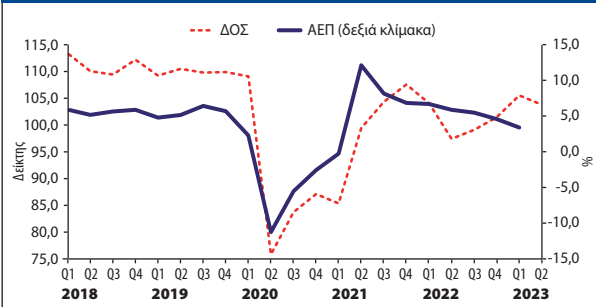
Πηγή: ΣΥΚ.

(1) Κύριοι τομείς που περιλαμβάνονται είναι αυτοί της γεωργίας, της μεταποίησης, της δημόσιας διοίκησης, εκπαίδευσης και υγείας, καθώς και οι τέχνες, διασκέδασης και ψυχαγωγίας.

ποιούνται στον τομέα της τεχνολογίας και την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών αντίστοιχα. Η κατηγορία των επαγγελματικών υπηρεσιών, καθώς και των τεχνών, διασκέδασης και ψυχαγωγίας, συνεισφέρουν 0,4 ποσοστιαίες μονάδες και 0,2 ποσοστιαίες μονάδες, αντίστοιχα.

Οι πρόσφατοι διαθέσιμοι ποιοτικοί δείκτες (soft data) για το δεύτερο τρίμηνο του 2023, καταδεικνύουν επιβραδυνόμενο ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ. Η πορεία του ΑΕΠ ακολουθεί τις εξελίξεις στον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) (Διάγραμμα 1) καθώς και στους τους επιμέρους δείκτες εμπιστοσύνης (Πίνακας 3). Διαφαίνεται ότι μέχρι τώρα, η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει ανθεκτικότητα, και αναμένεται οι επιπτώσεις του πολέμου και των κυρώσεων να διαφανούν εντονότερα τα επόμενα τρίμηνα. Συγκεκριμένα, ο μέσος όρος του ΔΟΣ κατά τη διμηνία Απριλίου-Μαΐου 2023 ανήλθε στο 103,8 ελαφρά πιο κάτω σε σχέση με 105,5 το πρώτο τρίμηνο του 2023 αλλά αυξημένος σε σχέση με 97,4 το δεύτερο τρίμηνο του 2022 (Πίνακας 3). Σύμφωνα με τους επιμέρους δείκτες (Πίνακας 3) για την διμηνία Απριλίου -Μαΐου 2023 σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2022, παρουσιάζεται βελτίωση στο επιχειρηματικό κλίμα σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα του εμπορίου. Εντούτοις σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2023, καταγράφεται επιβράδυνση στο ΔΟΣ. Ως εκ τούτου, η ΚΤΚ υιοθέτησε μια συγκρατημένη πρόβλεψη για το 2023 στις προβλέψεις Ιουνίου 2023 (βλ. Μακροοικονομικές προβλέψεις) λαμβάνοντας υπόψιν και τις πιο πρόσφατες κυρώσεις που αναμένεται να έχουν αρνητικό αν και διαχειρίσιμο αντίκτυπο στον κύκλο εργασιών των επαγγελματικών υπηρεσιών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 Ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης ΑΕΠ και Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας

Πηγές: ΣΥΚ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
Σημείωση: Τα στοιχεία του δεύτερου τριμήνου του 2023 αφορούν τους μήνες Απρίλιο και Μάιο Μαΐο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 Έρευνες οικονομικής συγκυρίας: δείκτες εμπιστοσύνης

(για επιμέρους δείκτες: διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων, μέσος όρος περιόδου)

	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Απρ.-Μάιος
ΔΟΣ	104,1	97,4	99,1	101,5	105,5	103,8
Βιομηχανία	-2,6	-11,3	-6,2	-7,6	-3,0	-0,4
Υπηρεσίες	23,7	10,7	9,7	16,8	24,9	17,1
Καταναλωτές	-23,7	-34,5	-32,9	-30,3	-19,3	-25,6
Λιανικό εμπόριο	-5,3	-10,8	-11,4	-6,3	-1,1	0,0
Κατασκευές	-17,5	-19,5	-17,6	-16,0	-15,6	-12,0

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
Σημείωση: Στοιχεία διορθωμένα από εποχικές διακυμάνσεις.

2. Τιμές

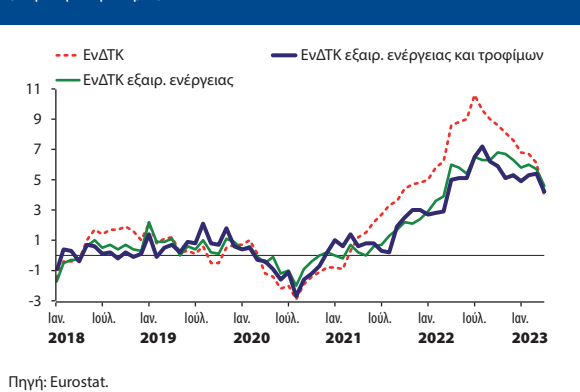
Πληθωρισμός

Ο εγχώριος πληθωρισμός, με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), κατέγραψε, κατά μέσο όρο, ετήσια αύξηση στο 5,9% κατά την περίοδο Ιανουάριος-Απρίλιος του 2023 σε σύγκριση με 6,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2022 (Διάγραμμα 2α και Πίνακας 4). Ο ΕνΔΤΚ συνέχισε κατά το πρώτο τετράμηνο του 2023 να κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα, όπως συμβαίνει και στη ζώνη του ευρώ, λόγω κυρίως παραγόντων που σχετίζονται ακόμη σε μεγάλο βαθμό, με τις οικονομικές επιπτώσεις από τη συνεχιζόμενη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία που επιδρούν αρνητικά στις κύριες συνιστώσες του ΕνΔΤΚ (Πίνακας 4). Την ίδια στιγμή, η ανθεκτική οικονομική δραστηριότητα, η σθεναρή ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες, η αύξηση στους μισθούς και στα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων (βλέπε σχετικό Πλαίσιο 1, σελ. 24) συνέβαλαν θετικά στη διατήρηση του εγχώριου πληθωρισμού σε υψηλά επίπεδα κατά την περίοδο Ιανουάριος-Απρίλιος του 2023.

Πιο αναλυτικά, κατά την περίοδο Ιανουάριος-Απρίλιος του 2023, ο εγχώριος πληθωρισμός συνεχίζει να επηρεάζεται σημαντικά από τις εξελίξεις στις τιμές των βιομηχανικών προϊόντων εξαιρουμένης της ενέργειας. Συγκεκριμένα, το αυξημένο κόστος παραγωγής των προϊόντων ως συνεχιζόμενη συνέπεια του πολέμου, η σθεναρή ζήτηση για προϊόντα καθώς επίσης και τα περιθώρια κέρδους για τις επιχειρήσεις συνεχίζουν να προκαλούν σημαντικές ανοδικές πιέσεις σε βασικές υποκατηγορίες του πληθωρισμού των βιομηχανικών προϊόντων εξαιρουμένης της ενέργειας, όπως για παράδειγμα στις τιμές

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2α Πληθωρισμός στην Κύπρο

(ετήσια μεταβολή, %)

Πηγή: Eurostat.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 Πληθωρισμός στην Κύπρο

(ετήσια μεταβολή, %)

	Στάθμιση ⁽¹⁾	Ιαν.-Απρ. 2022	Ιαν.-Απρ. 2023	Απρ. 2022	Μάρτ. 2023	Απρ. 2023
ΕνΔΤΚ	1000,00	6,4	5,9	8,6	6,1	3,9
Συνολικές τιμές τροφίμων,						
εκ των οποίων:	209,75	6,9	6,9	9,5	6,1	5,8
(i) Τιμές των Μη-Επεξεργασμένων τροφίμων	51,59	19,4	-1,4	21,5	-5,8	-2,2
(ii) Τιμές των Επεξεργασμένων τροφίμων	180,94	3,4	9,6	6,0	10,2	8,4
Τιμές της Ενέργειας	112,38	28,4	9,2	33,6	10,3	-1,7
Τιμές των Υπηρεσιών	421,77	3,1	4,4	5,6	5,0	3,4
Τιμές των Βιομηχανικών προϊόντων εξαιρ. της ενέργειας	233,32	3,6	6,0	3,9	6,1	5,7
ΕνΔΤΚ εξαιρ. της ενέργειας	887,62	4,1	5,5	6,0	5,7	4,6
ΕνΔΤΚ εξαιρ. της ενέργειας και των τροφίμων	655,09	3,4	5,0	5,0	5,4	4,2

Πηγή: Eurostat.

(1) Σύμφωνα με τη στάθμιση για το έτος 2023.

Enter
Exit

Full
Screen

1

Εισαγωγή

2

Εργασι-
μοί

3

Μεθοδολογικές
Προβλέψεις για την
Κυπριακή Οικονομία

των αυτοκινήτων, ειδών επίπλωσης και ηλεκτρικών προϊόντων οικιακού εξοπλισμού.

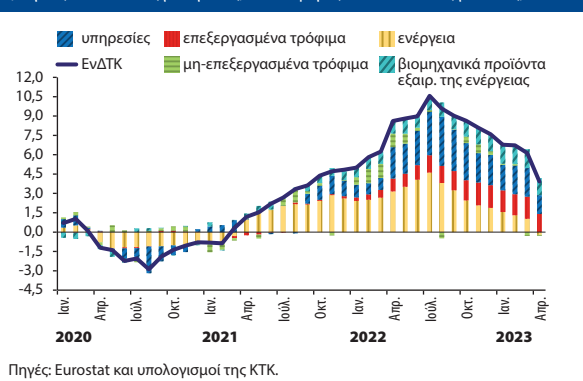
Σημαντική συνεισφορά στον ΕνΔΤΚ κατά το πρώτο τετράμηνο του 2023 είχαν και οι τιμές των τροφίμων (επεξεργασμένων και μη-επεξεργασμένων). Η συγκεκριμένη εξέλιξη σχετίζεται πρωτίστως με τις αυξήσεις στο κόστος παραγωγής τους λόγω της αύξησης στις τιμές της ενέργειας, των λιπασμάτων, του σιταριού και των προϊόντων λαδιού.

Αυξημένη συνεισφορά κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2023 είχαν οι τιμές των υπηρεσιών. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στη θετική επίδραση από τη συνεχιζόμενη μεγέθυνση της εγχώριας οικονομίας αλλά και στη σημαντική ζήτηση για διάφορες υπηρεσίες που σχετίζονται με την εγχώρια κατανάλωση αλλά και τον τουρισμό (εστιατόρια, καφετέριες, διαμονή σε καταλύματα αλλά και ταξίδια) μετά το πέρας των περιοριστικών μέτρων για την πανδημία ανά τον κόσμο και του επανανοίγματος της οικονομίας. Σημειώνεται επίσης ότι, οι κατά μέσο όρο, αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας και των τροφίμων προκάλεσαν σημαντικές έμμεσες επιδράσεις στις προαναφερθείσες κύριες υποκατηγορίες των τιμών των υπηρεσιών κατά το πρώτο τετράμηνο του έτους. Περαιτέρω, οι αυξήσεις στους μισθούς αλλά και τα περιθώρια κέρδους στις επιχειρήσεις φαίνεται να είναι επιπρόσθετοι παράγοντες που επηρεάζουν ανοδικά τις τιμές των υπηρεσιών.

Όσον αφορά τις τιμές της ενέργειας, αυτές συνέχισαν, κατά μέσο όρο, να συνεισφέρουν θετικά στον ΕνΔΤΚ κατά το πρώτο τετράμηνο του 2023, αν και σε σημαντικά μικρότερο βαθμό σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (Διάγραμμα 2β). Το γεγονός αυτό οφείλεται στη σημαντική πτώση της τιμής του πετρελαίου Brent σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο σε συνδυασμό με την

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2β ΕνΔΤΚ και οι συνεισφορές των συνιστωσών του

(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές, συνεισφορές σε ποσοστιαίες μονάδες)

Πηγές: Eurostat και υπολογισμοί της ΚΤΚ.

επίδραση των συνεχιζόμενων στοχευμένων κυβερνητικών μέτρων ανακούφισης σε σχέση με τις τιμές των καυσίμων αλλά και του ηλεκτρικού ρεύματος για τους εγχώριους καταναλωτές. Σημειώνεται ότι η καθοδική επίδραση των προαναφερθέντων παραγόντων που αφορούν τις τιμές της ενέργειας, αντισταθμίζεται, σε κάποιο βαθμό, από το υψηλό κόστος αγοράς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (σύμφωνα με την πολιτική που αφορά όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ) και που επηρεάζει αρνητικά την τιμή του εγχώριου ηλεκτρικού ρεύματος μέχρι και σήμερα.

Πέραν των πιο πάνω εξελίξεων στις κύριες συνιστώσες του πληθωρισμού, αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι μετά την κορύφωση του ΕνΔΤΚ τον Ιούλιο του 2022 (10,6%), από τον Αύγουστο του 2022 και εντεύθεν ο ΕνΔΤΚ, αν και συνεχίζει να παραμένει σε υψηλά επίπεδα, παρουσιάζει μια σημαντική συνεχή επιβραδυντική τάση (Πίνακας 4, σελ. 17 και Διάγραμμα 2β, σελ. 18). Το γεγονός αυτό οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στις προαναφερθείσες εξελίξεις στις τιμές της ενέργειας. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι, ο ΕνΔΤΚ από τον Σεπτέμβριο του 2022 και εντεύθεν, βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα από τον αντίστοιχο πληθωρισμό της ζώνης του ευρώ. Χαρακτηριστικά, τον Απρίλιο του 2023 ο συνολικός πληθωρισμός στην Κύπρο σημείωσε σημαντική υποχώρηση στο 3,9% από 6,1% τον Μάρτιο του 2023 και 8,6% τον Απρίλιο του 2022, ενώ ο ΕνΔΤΚ στη ζώνη του ευρώ ανήλθε στο 7,0% τον Απρίλιο του 2023 σε σύγκριση με 6,9% τον Μάρτιο του 2023 και 7,4% τον Απρίλιο του 2022.

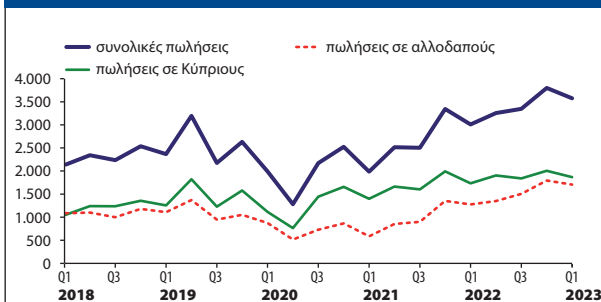
Σχετικά με τον δομικό πληθωρισμό (πληθωρισμός εξαιρουμένων των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων), αυτός συνέχισε να κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα και να παραμένει γενικά πιο επίμονος σε σχέση με το

συνολικό ΕνΔΤΚ (όπως επίσης συμβαίνει και στη ζώνη του ευρώ). Συγκεκριμένα, ο δομικός πληθωρισμός κατέγραψε, κατά μέσο όρο, ετήσια αύξηση 5,0% κατά το πρώτο τετράμηνο του 2023 σε σύγκριση με 3,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2022 (Διάγραμμα 2α, σελ. 17 και Πίνακας 4, σελ. 17) υπό το φως των προαναφερθέντων εξελίξεων στις τιμές των βιομηχανικών προϊόντων εξαιρουμένης της ενέργειας και των υπηρεσιών. Εντούτοις, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τον Απρίλιο του 2023, ο δομικός πληθωρισμός σημείωσε υποχώρηση, φθάνοντας στο 4,2% σε σύγκριση με 5,4% τον Μάρτιο του 2023 και 5,0% τον Απρίλιο του 2022.

Κατασκευαστικός τομέας και τιμές ακινήτων

Παρά την περιορισμένη κατασκευαστική δραστηριότητα κατά το 2022, όπου καταγράφεται ετήσια μείωση 6,5% στον δείκτη παραγωγής στις κατασκευές, η ζήτηση για ακίνητα, όπως αποτυπώνεται στον αριθμό πωλητηρίων εγγράφων, βρίσκεται σε ψηλά επίπεδα. Η εγχώρια αγορά εξακολουθεί να αποτελεί την κύρια πηγή της ζήτησης οικιστικών ακινήτων, με τις συναλλαγές από ξένους, ωστόσο, να σημειώνουν σημαντικές αυξήσεις (Διάγραμμα 3). Σύμφωνα με τα στοιχεία πωλητηρίων εγγράφων του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), οι αγοραπωλησίες ακινήτων σε Παγκύπρια βάση παρουσίασαν ετήσια αύξηση 20,8% κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2023. Η αύξηση αυτή αντιστοιχεί σε ετήσια αύξηση 8,9% και 37,3% στις πωλήσεις σε εγχώριους και ξένους αγοραστές, αντίστοιχα (Πίνακας 5). Ο Δείκτης εμπιστοσύνης στον κατασκευαστικό τομέα για την Κύπρο παραμένει σε αρνητικά επίπεδα τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2023 (Πίνακας 5).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 Αριθμός πωλητηρίων εγγράφων

Πηγή: Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.
Σημείωση: Από το 2018 Q1 έχει αλλάξει ο ορισμός του αλλοδαπού, ως εκ τούτου τα στοιχεία είναι μη συγκρίσιμα με προηγούμενες περιόδους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 Αγορά ακινήτων

(ετήσια μεταβολή, %, εκτός εάν σημειώνεται διαφορετικά)

	Ιαν.- Απρ. 2022	Ιαν.- Απρ. 2023	Απρ. 2022	Μάρτ. 2023	Απρ. 2023
Πωλητήρια έγγραφα (σύνολο)	40,1	20,8	12,7	22,7	27,1
Πωλητήρια έγγραφα (ντόπιοι) ⁽¹⁾	15,9	8,9	-2,9	12,1	12,0
Πωλητήρια έγγραφα (αλλοδαποί)	97,7	37,3	49,8	37,3	50,3
Δείκτης εμπιστοσύνης στον κατασκευαστικό τομέα (μέσος όρος του δείκτη) - Κύπρος	-18,7	-14,9	-22,5	-17,5	-12,8
Δείκτης προσδοκίων για τις τιμές των ακινήτων τους επόμενους 3 μήνες (μέσος όρος του δείκτη)	82,0	79,2	87,2	77,2	74,2
Δείκτης τιμών κατασκευαστικών υλικών	19,4	8,2	24,5	8,1	2,2

Πηγές: ΣΥΚ, ΤΚΧ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

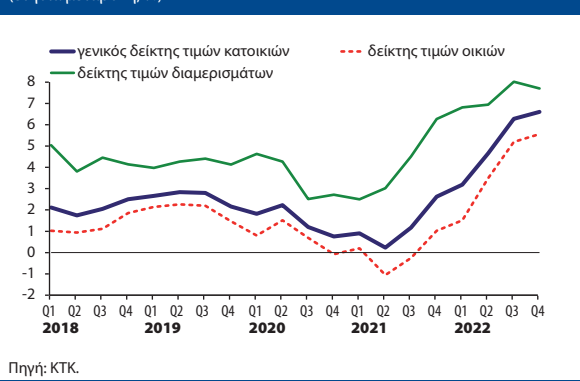
(1) Ο αριθμός πωλητηρίων εγγράφων σε Κύπριους προκύπτει από υπολογισμούς ΚΤΚ.

Παρά τη μείωση των νέων οικιστικών δανείων και την αύξηση των επιτοκίων, η ζήτηση όπως καταγράφεται στα πωλητήρια έγγραφα (Διάγραμμα 3, σελ. 20), δεν έχει μέχρι στιγμής επηρεαστεί σε ουσιαστικό βαθμό. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις Νομισματικές και Χρηματοοικονομικές Στατιστικές της ΚΤΚ, τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2023, τα νέα δάνεια για αγορά κατοικίας μειώθηκαν κατά 39,9% σε σύγκριση με τους αντίστοιχους μήνες του 2022, ενώ το επιτόκιο οικιστικών δανείων κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2023 αυξήθηκε στο 3,91% από 2,16% τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2022.

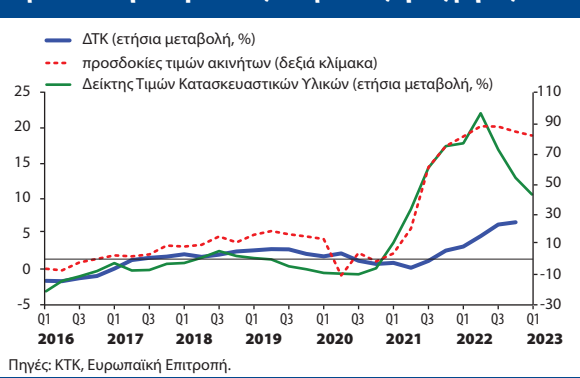
Οι τιμές κατοικιών στην Κύπρο κατά το 2022 συνέχισαν την ανοδική τους πορεία (Διάγραμμα 4). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία του Δείκτη Τιμών Κατοικιών (ΔΤΚ) της ΚΤΚ, το 2022 οι τιμές κατοικιών κατέγραψαν ετήσια αύξηση 5,2% (σε σύγκριση με 1,2% το 2021), αντανakλώντας ετήσια αύξηση 7,4% στις τιμές διαμερισμάτων και 3,9% στις τιμές οικιών κατά την ίδια περίοδο. Οι αυξήσεις αυτές οφείλονται κυρίως στο αυξημένο κατασκευαστικό κόστος κατά την εν λόγω περίοδο, το οποίο, όμως παρουσιάζει επιβράδυνση τους πρώτους μήνες του 2023. Συγκεκριμένα, κατά τον Φεβρουάριο, Μάρτιο και Απρίλιο του 2023, ο δείκτης τιμών κατασκευαστικών υλικών, ο οποίος δημοσιεύεται από την ΣΥΚ, κατέγραψε επιβράδυνση στον ετήσιο ρυθμό αύξησης (Διάγραμμα 5). Περαιτέρω μειώσεις στον δείκτη κατασκευαστικών υλικών αναμένονται αφού έχει παρατηρηθεί σχετική υστέρηση σε σχέση με τη διεθνή τάση μειώσεων στις τιμές των βασικών κατασκευαστικών υλικών.

Ο δείκτης προσδοκίων των τιμών ακινήτων για τους επόμενους τρεις μήνες, που δημοσιεύεται στις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 Δείκτης τιμών οικιών και διαμερισμάτων
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5 Δείκτης Τιμών Κατοικιών (ΔΤΚ), Δείκτης Τιμών Κατασκευαστικών Υλικών και προσδοκίες τιμών ακινήτων για τους επόμενους τρεις μήνες

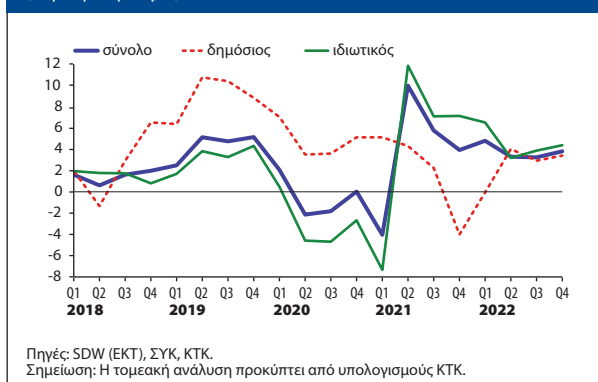
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνέχισε να κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023 (Διάγραμμα 5, σελ. 21 και Πίνακας 5, σελ. 20), καταδεικνύοντας ότι η πλειονότητα της αγοράς συνεχίζει να αναμένει αυξήσεις στις τιμές ακινήτων στο εγγύς μέλλον.

Κόστος Εργασίας

Το κόστος εργασίας (ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό) συνέχισε να ανακάμπτει κατά το 2022 καταγράφοντας ετήσια άνοδο 3,8%, όπως και κατά το 2021. Η αύξηση της ονομαστικής δαπάνης ανά μισθωτό οφείλεται πρωτίστως στην άνοδο του εργατικού κόστους ανά ώρα εργασίας (2,4%) και σε μικρότερο βαθμό στην αύξηση στις ώρες εργασίας ανά απασχολούμενο (1,2%).

Αναλυτικότερα, η ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό το 2022 (Διάγραμμα 6), επηρεάστηκε κυρίως από την ομαλοποίηση στις αυξήσεις μισθών μετά το τέλος της πανδημίας, αλλά και την στενότητα που παρατηρείται στην αγορά εργασίας. Παράλληλα άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η σταδιακή αποκατάσταση των μισθών του δημόσιου τομέα. Η δαπάνη του δημοσίου τομέα κατέγραψε ετήσια άνοδο κατά 2,6%, ενώ μεγαλύτερη αύξηση της τάξης του 4,4% καταγράφηκε στον ιδιωτικό τομέα. Η δαπάνη ανά μισθωτό στο δημόσιο τομέα, είναι κυρίως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης σταδιακής κατάργησης των μειώσεων επί των απολαβών και των συντάξεων που είχαν υιοθετηθεί κατά τα έτη της κρίσης του 2013. Στον ιδιωτικό τομέα, η προαναφερθείσα άνοδος οφείλεται κυρίως, στις αυξήσεις μισθών στους τομείς του εμπορίου, των μεταφορών, των ξενοδοχείων και εστιατορίων και, σε μικρότερο βαθμό στους τομείς

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6 Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό κατά τομέα απασχόλησης
(ετήσια μεταβολή, %)

των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, των επαγγελματικών και της ενημέρωσης και επικοινωνίας.

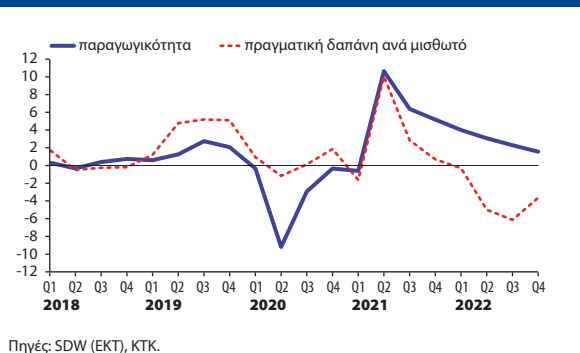
Η πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό¹ το 2022 κατέγραψε μείωση 3,9%, μετά από αύξηση 2,9% το 2021, επηρεαζόμενη από τις σημαντικές πληθωριστικές πιέσεις. (Διάγραμμα 7).

Σε ό,τι αφορά την παραγωγικότητα, η οποία υπολογίζεται ως η μεταβολή στο πραγματικό ΑΕΠ ανά απασχολούμενο, ο σχετικός δείκτης κατέγραψε αύξηση 2,7% το 2022 σε σχέση με αύξηση 5,3% το 2021. Η επιβραδυνόμενη πορεία του εν λόγω δείκτη οφείλεται στην αύξηση της απασχόλησης σε σχέση με την αύξηση του ΑΕΠ (Διάγραμμα 7).

Το μοναδιαίο εργατικό κόστος αυξήθηκε κατά 1% το 2022 σε σχέση με 1,4% το 2021. Η αύξηση είναι αποτέλεσμα της μεγαλύτερης αύξησης της δαπάνης ανά μισθωτό σε σχέση με την αύξηση της παραγωγικότητας (Διάγραμμα 8α). Το μοναδιαίο εργατικό κόστος αποτελεί σημαντικό δείκτη ανταγωνιστικότητας έναντι ανταγωνιστριών οικονομιών. Παρά την αύξηση που έχει πρόσφατα παρατηρηθεί, οι σημαντικές σωρευτικές μειώσεις στους μισθούς από το 2012, καθώς και μετά την κρίση υποβοηθούν μακροπρόθεσμα στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας. Ειδικότερα, ο δείκτης καταγράφει σωρευτική μείωση κατά 13,2% την περίοδο 2013-2016 και, παρά τις ετήσιες αυξήσεις που καταγράφονται από τότε, συνεχίζει να βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα έναντι της ζώνης του ευρώ από το 2013 (κατά περίπου 22 ποσοστιαίες μονάδες το 2022) (Διάγραμμα 8β).

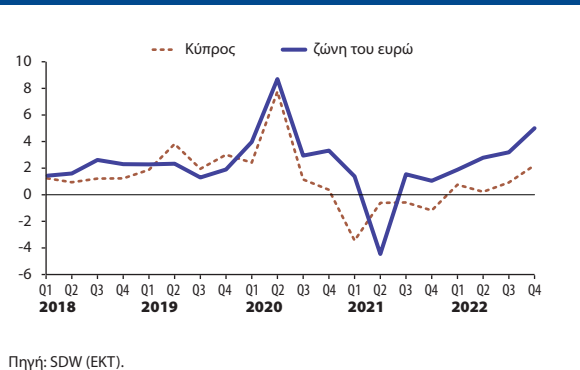
1. Σημειώνεται ότι ο αποπληθωριστής που χρησιμοποιείται είναι αυτός της ιδιωτικής κατανάλωσης και όχι αυτός του ΔΤΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7 Παραγωγικότητα και πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό
(ετήσια μεταβολή, %)

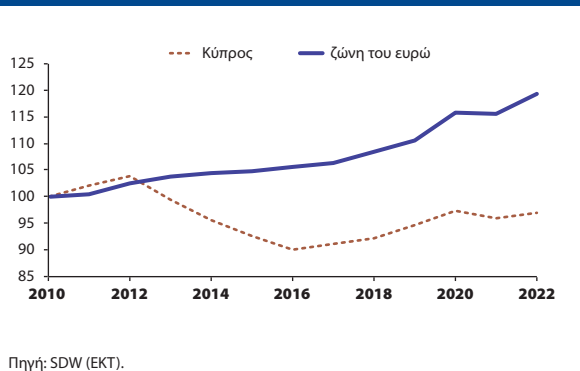
Πηγές: SDW (ΕΚΤ), ΚΤΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8α Μοναδιαίο εργατικό κόστος: Κύπρος και ζώνη του ευρώ
(ετήσια μεταβολή, %)

Πηγή: SDW (ΕΚΤ).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8β Μοναδιαίο εργατικό κόστος: Κύπρος και ζώνη του ευρώ
(δείκτης, έτος βάσης 2010=100)

Πηγή: SDW (ΕΚΤ).

Enter
Exit

Full
Screen

1

Εισαγωγή

2

Εργάζομαι
Περιβάλλον

3

Μεταρρυθμιστικές
Προβλέψεις για την
Κυπριακή Οικονομία

Πλαίσιο: Επίδραση του περιθωρίου κέρδους των εταιρειών στον πληθωρισμό υπηρεσιών

Ο σκοπός του παρόντος πλαισίου είναι η ανάλυση της επίδρασης του περιθωρίου κέρδους των επιχειρήσεων στον εγχώριο πληθωρισμό υπηρεσιών. Τα τελευταία δύο χρόνια, ο συνολικός πληθωρισμός στην Κύπρο αυξήθηκε σημαντικά (βλέπε (B) 2. Τιμές στην σελίδα 17), με τον πληθωρισμό υπηρεσιών να συνεισφέρει σημαντικά στην αύξηση από τον Απρίλιο του 2022 και μετά. Ο πληθωρισμός υπηρεσιών κορυφώθηκε στο 8,1% τον Αύγουστο του 2022 και στη συνέχεια μειώθηκε, ανερχόμενος στο 3,4% τον Απρίλιο του 2023 (Διάγραμμα 1, σελ. 25), ακολουθώντας παρόμοια πορεία με τον συνολικό πληθωρισμό.

Ο πληθωρισμός υπηρεσιών στην Κύπρο, ειδικότερα μετά από την πανδημία, ακολουθεί παρόμοια πορεία με μερικές άλλες χώρες όπως η Ελλάδα και η Πορτογαλία. Όπως διαφαίνεται από το Διάγραμμα 1α (σελ. 25), παρουσιάζονται σχετικά μεγάλες ποσοστιαίες αλλαγές και μεγαλύτερη διακύμανση σε αντίθεση με άλλες χώρες όπως η Γερμανία, Ιταλία και Ισπανία (Διάγραμμα 1β, σελ. 25).

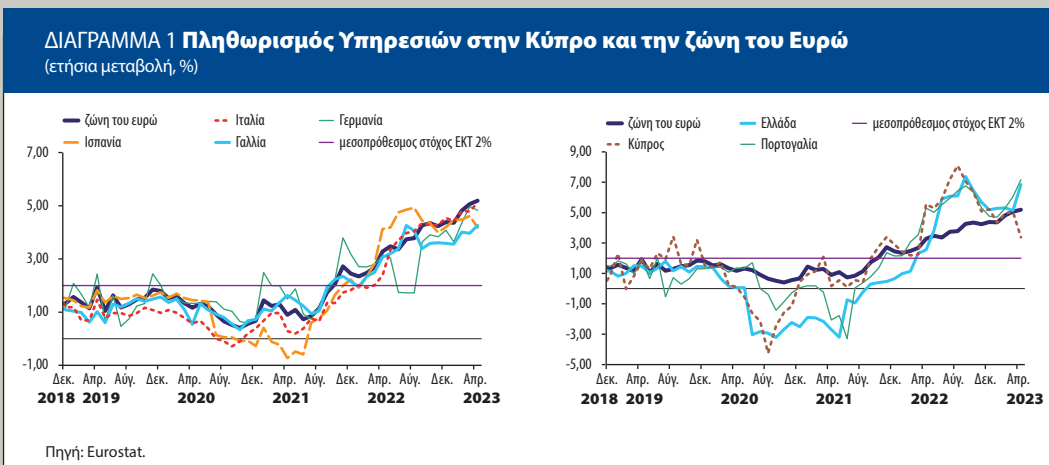
Με την αύξηση του πληθωρισμού, τα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων φαίνεται να διευρύνθηκαν, τόσο στην Κύπρο όσο και στη ζώνη του ευρώ¹. Τα περιθώρια κέρδους, από μακροοικονομικής πλευράς, είναι ενδεικτικά της κερδοφορίας των επιχειρήσεων σε μια οικονομία, ενώ μετρούν επίσης την αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων, δηλαδή το πόσο εύκολα ή δύσκολα μετα-

τρέπονται οι πωλήσεις σε κερδοφορία. Τα περιθώρια κέρδους μπορεί να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των διάφορων κλάδων της οικονομίας. Ορισμένοι κλάδοι επιχειρήσεων, όπως η τεχνολογία πληροφοριών, έχουν συνήθως υψηλότερα περιθώρια κέρδους λόγω χαμηλότερου κόστους παραγωγής ή υψηλότερης τιμολογιακής ισχύος. Άλλοι, όπως το λιανικό εμπόριο, μπορεί να έχουν χαμηλότερα περιθώρια κέρδους λόγω έμφασης στον όγκο πωλήσεων, έντονου ανταγωνισμού ή λόγω υψηλότερων εξόδων λειτουργίας.

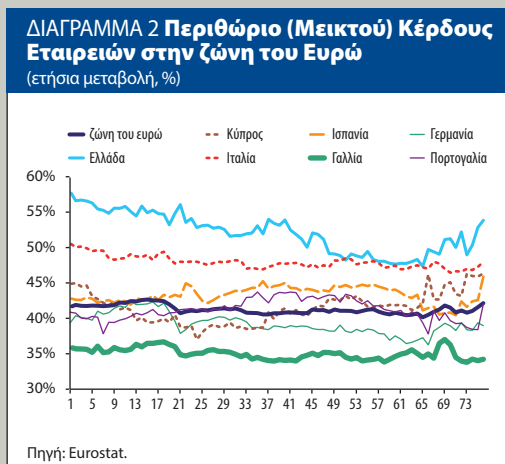
Υπό προϋποθέσεις, σε περιόδους υψηλού πληθωρισμού, οι εταιρείες τείνουν να μετακυλούν το κόστος στους καταναλωτές, χωρίς να διευρύνουν τα περιθώρια κέρδους. Ωστόσο, εταιρείες με ισχυρή τιμολογιακή ισχύ (market power), δηλαδή με ανελαστική ζήτηση, μπορούν να επωφεληθούν από το αυξανόμενο κόστος για να επεκτείνουν τα περιθώρια κέρδους τους χωρίς να μειώσουν σημαντικά τη ζήτηση. Οι πελάτες σε αυτές τις περιπτώσεις αποδέχονται τις αυξήσεις τιμών, συνήθως λόγω της έλλειψης εναλλακτικών λύσεων. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση του πληθωρισμού. Για παράδειγμα, δεδομένου ότι τόσο τα τρόφιμα όσο και η ενέργεια τείνουν να έχουν ανελαστικές δομές ζήτησης, είναι πιο εύκολο για τις επιχειρήσεις σε σχετικούς τομείς να μετακυλήσουν τις αυξήσεις κόστους και να τις συνοδεύσουν με αύξηση των περιθωρίων κέρδους, δεδομένου ότι αυτά δε γίνονται σε βαθμό που να επηρεάσουν σημαντικά τη συνολική ζήτηση.

Πιο κάτω παρουσιάζεται μια συγκριτική ανάλυση των περιθωρίων κέρδους στην Κύπρο και σε άλλες χώρες της ζώνης του

1. Σε αυτή την ανάλυση, ορίζουμε τα περιθώρια κέρδους της οικονομίας ως Ακαθάριστο Λειτουργικό Πλεόνασμα και μικτό εισόδημα σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (unit profits). Για τον έλεγχο του μοντέλου, έχουν χρησιμοποιηθεί εναλλακτικοί ορισμοί περιθωρίου κέρδους, χρησιμοποιώντας τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ. Παρά το ότι δεν παρουσιάζονται εδώ τα αποτελέσματα στη βάση των άλλων ορισμών, αυτά δεν διαφοροποιούν τα συμπεράσματα.

ευρώ από το 2004 έως το 2022 (Διάγραμμα 2). Συγκεκριμένα, τα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων στην Κύπρο (πορτοκαλί γραμμή) παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα διακύμανσης σε σύγκριση με αυτά της ζώνης του ευρώ (μαύρη γραμμή). Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι η οικονομία της Κύπρου βασίζεται περισσότερο στις υπηρεσίες, οι οποίες επηρεάζονται σημαντικά από τις τιμές τροφίμων και ενέργειας, οι οποίες έχουν υψηλή μεταβλητότητα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η τυπική απόκλιση (μηνιαία στοιχεία) του πληθωρισμού υπηρεσιών στην Κύπρο είναι στο 1,9% έναντι 0,8% στη ζώνη του ευρώ. Καθώς η σταθμισμένη συνεισφορά του πληθωρισμού υπηρεσιών στον συνολικό πληθωρισμό στην Κύπρο είναι επίσης υψηλότερη σε σχέση με τη ζώνη του ευρώ (29,1% για το έτος 2022 και 33,5% από τον Ιανουάριο μέχρι τον Απρίλιο του 2023 για την Κύπρο έναντι 17,7% και 26,4% για τη ζώνη του ευρώ στις αντίστοιχες περιόδους), αυτό οδηγεί σε μεγαλύτερες διακυμάνσεις του περιθωρίου κέρδους. Νοείται επίσης ότι το ευρύτερο μακροοικονομικό περιβάλλον διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο

στην αυξομείωση των περιθωρίων κέρδους της οικονομίας.

Συγκεκριμένα, μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το δεύτερο τρίμηνο του 2004, παρατηρήθηκε μια πτωτική πορεία στα περιθώρια κέρδους, υποχωρώντας από 45,0% το 2ο τρίμηνο του 2004 σε 37,0% το 4ο τρίμηνο του 2009. Ωστόσο, σε αντίθεση με την ευρύτερη ζώνη του ευρώ, η Κύπρος παρουσίασε μια μεταγενέστερη ανοδική τάση στα περιθώρια κέρδους, ειδικότερα μετά από το 2013. Μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2020, πριν από την πανδημία του

Covid-19, τα περιθώρια κέρδους στην Κύπρο έφτασαν το ιστορικά υψηλό του 42,1%. Οι αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας οφείλονται τόσο στην αβεβαιότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος όσο και στις επιδοτήσεις που δόθηκαν σε επιχειρήσεις και εργαζομένους με αποτέλεσμα την αύξηση του περιθωρίου κέρδους. Μετά το τέταρτο τρίμηνο του 2021, όταν σημειώθηκαν οι πρώτες σημαντικές αυξήσεις στις τιμές ενέργειας, τα περιθώρια κέρδους πάλι ξεκίνησαν να αυξάνονται. Τα περιθώρια κέρδους το 2022 ήταν κατά μέσο όρο περίπου 4,5 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από τα επίπεδά του 2019.

Σε αντίθεση με την Κύπρο, όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα περιθώρια κέρδους της ζώνης του ευρώ είχαν πολύ μικρότερη διακύμανση, καθώς κυμάνθηκαν από 40,1% σε 42,7% την περίοδο 2004-2020. Ωστόσο, μετά την πανδημία του Covid-19 και τις σχετικές διαταραχές στις αλυσίδες εφοδιασμού, τα περιθώρια κέρδους αυξήθηκαν, φθάνοντας τα επίπεδα προ του 2009. Το τέταρτο τρίμηνο του 2022, τα περιθώρια κέρδους στη ζώνη του ευρώ διαμορφώθηκαν στο 42,2%.

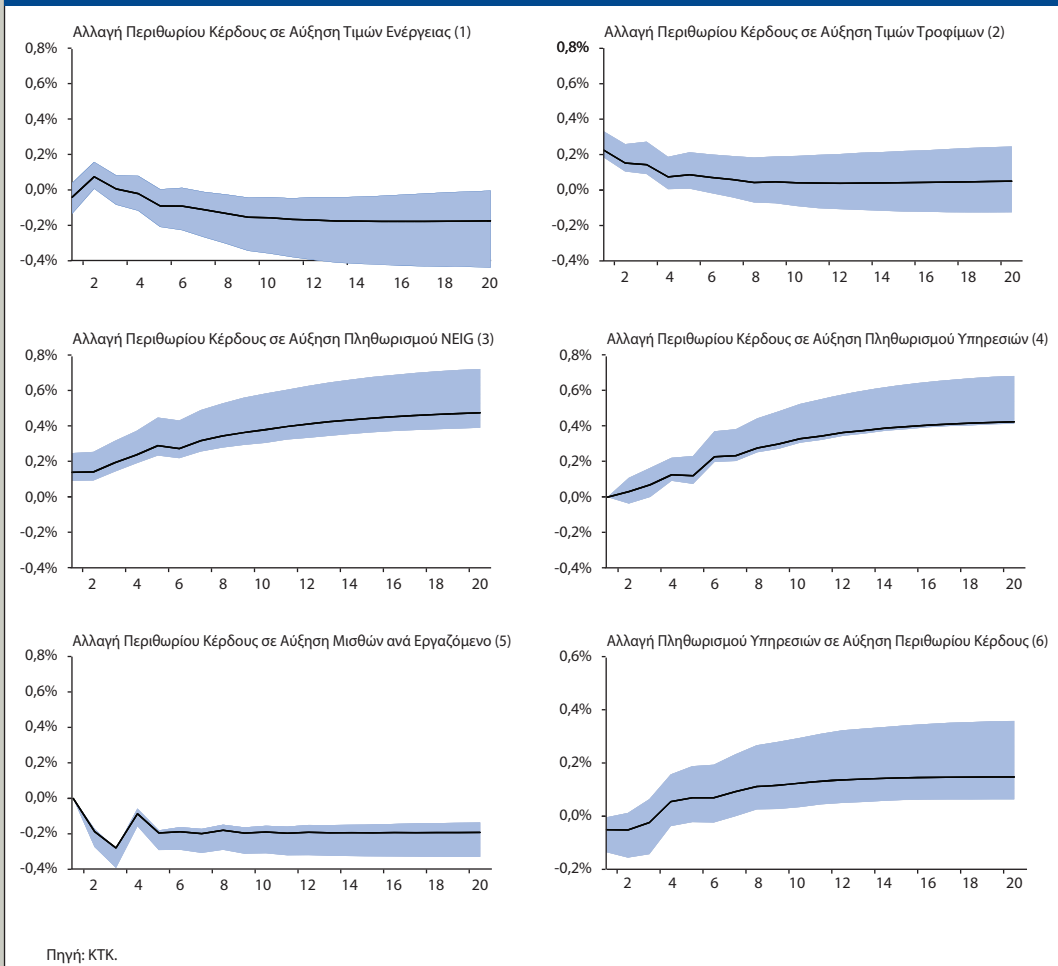
Όπως έχει αναφερθεί προηγουμένως, ο στόχος αυτού του πλαισίου είναι να εξεταστεί το πόσο επηρεάστηκε ο πληθωρισμός υπηρεσιών από την αύξηση στα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων. Για το λόγο αυτό, χρησιμοποιούμε ένα οικονομετρικό υπόδειγμα Διανυσματικής Αυτοπαλινδρόμησης με προσέγγιση Συνολοκλήρωσης (Vector Error Correction, "VEC")², που περι-

λαμβάνει κύριες μεταβλητές της οικονομίας³. Συγκεκριμένα, για να εξετάσουμε τους παράγοντες που επηρεάζουν τον πληθωρισμό υπηρεσιών, χρησιμοποιούμε τις τιμές της ενέργειας και των τροφίμων, που είναι οι κύριες αιτίες των πληθωριστικών πιέσεων στην κυπριακή οικονομία. Επιπλέον, χρησιμοποιούμε και τους μισθούς ανά εργαζόμενο για να υπολογίσουμε τυχόν πιέσεις από το εργατικό δυναμικό προς τον πληθωρισμό. Για να λάβουμε υπόψη άλλες πηγές εισαγόμενου πληθωρισμού, χρησιμοποιούμε επίσης τα Βιομηχανικά προϊόντα εξαιρουμένης της ενέργειας (Non-Energy Industrial Goods, "NEIG")⁴. Τα δεδομένα κυμαίνονται από το 4ο τρίμηνο του 2002 έως το 4ο τρίμηνο του 2022. Το μοντέλο που χρησιμοποιείται έχει πολύ ικανοποιητικά αποτελέσματα στην εξέταση στατιστικής προσαρμογής και ελέγχων, ενώ στη βάση των στατιστικού ελέγχου χρησιμοποιούνται δύο χρονικές υστερήσεις για την εκτίμηση του. Το Διάγραμμα 3 παρακάτω δείχνει τις εκτιμώμενες επιδράσεις στη βάση των συναρτήσεων αιφνίδιων αντιδράσεων (impulse response functions) από την εφαρμογή του υποδείγματος⁵.

Όπως φαίνεται από το **Διάγραμμα 3** (σελ. 27), τα περιθώρια τείνουν να μειώνονται μετά από αύξηση των τιμών της ενέργειας (*γράφημα (1)*). Ωστόσο, τα περιθώρια τείνουν να αυξάνονται σημαντικά όταν αυξάνονται οι τιμές των τροφίμων (*γράφημα (2)*). Καθώς τα περιθώρια αυξάνονται, ο πληθωρισμός υπηρεσιών αυξάνεται επίσης, κατά περίπου

2. Johansen, S., & Juselius, K. (1990). Maximum likelihood estimation and inference on cointegration--with applications to the demand for money. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 52(2), 169-210.
3. Επιπρόσθετες μεταβλητές για την πραγματική οικονομία (π.χ. ανεργία) έχουν χρησιμοποιηθεί σε ελέγχους καταλληλότητας του μοντέλου.
4. Koester, G., Rubene, I., Gonçalves, E., Nordeman, J., 2021. Recent developments in pipeline pressures for non-energy industrial goods inflation in the euro area, *Economic Bulletin Boxes*. European Central Bank.
5. Η σκιασμένη περιοχή αντιπροσωπεύει διάστημα εμπιστοσύνης 68% με μέθοδο bootstrap, για ευκολία ανάγνωσης. Διαστήματα εμπιστοσύνης με 90% και 95% είναι επίσης διαθέσιμα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 Συναρτήσεις Αιφνίδιων Αντιδράσεων (Impulse Response Functions)

0,60% μακροχρόνια, προσαρμοσμένο σε μια αύξηση 1% στα περιθώρια κέρδους (γράφημα (6)). Τα στοιχεία υποδηλώνουν πιθανή δημιουργία ενός φαύλου κύκλου μεταξύ περιθωρίων κέρδους και πληθωρισμού υπηρεσιών, καθώς τα περιθώρια τείνουν να αυξάνονται όταν ο συνολικός δείκτης πληθωρισμού υπηρεσιών αυξάνεται (γράφημα (4)). Η μόνη μεταβλητή που έχει σαφή (και αναμενόμενη) αρνητική επίδραση στα περιθώρια κέρδους

είναι οι μισθοί ανά εργαζόμενο (γράφημα (5)), δεδομένου ότι καθώς αυξάνονται οι μισθοί τα περιθώρια τείνουν να μειώνονται. Επιπλέον, όλες οι επιπτώσεις φαίνεται να είναι μόνιμης φύσης, καθώς οι αλλαγές διατηρούνται παρά την πάροδο του χρόνου.

Από τα πιο πάνω φαίνεται ότι η μετακύλιση κόστους από πλευράς των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές και η αύξηση του περιθωρίου κέρδους ήταν

έντονη. Όπως έχει αναφερθεί, παράγοντες όπως η έλλειψη φτηνών εναλλακτικών από άλλες αγορές (π.χ. Κίνα) λόγω της αύξησης των ναύλων και η αύξηση στις τιμές ενέργειας έπαιξαν ρόλο στην άνοδο των τιμών. Παρά την αύξηση στις τιμές, όμως, η συνολική ζήτηση στην οικονομία φαίνεται να μην επηρεάστηκε σημαντικά, γεγονός που διευκόλυνε τη μετακύλιση των αυξήσεων των τιμών στους καταναλωτές. Αυτό φαίνεται να οφείλεται κυρίως στις συσσωρευμένες αποταμιεύσεις των καταναλωτών από την περίοδο της πανδημίας. Έτσι, πολλά νοικοκυριά μπόρεσαν να συνεχίσουν στο ίδιο επίπεδο κατανάλωσης με πριν, μειώνοντας τις πλεονάζουσες αποταμιεύσεις.

Με βάση τα παραπάνω αποτελέσματα, καθώς και άλλες εκτιμήσεις μοντέλων που χρησιμοποιούν εναλλακτικές προδιαγραφές μοντέλου και ορισμούς περιθωρίων κέρδους, εκτιμούμε ότι περίπου το 25% του πληθωρισμού των υπηρεσιών την περίοδο 2021-2022 μπορεί να απο-

δοθεί στα περιθώρια κέρδους. Αυτό αναλογεί σε αύξηση του πληθωρισμού υπηρεσιών κατά 0,35% το 2021 και 1,3% το 2022, με την επίδραση στον συνολικό πληθωρισμό να εκτιμάται σε 0,15% το 2021 και 0,50% το 2022. Η μείωση του πληθωρισμού που προβλέπεται από το 2023 και μετέπειτα καθώς και η αύξηση στους μισθούς λόγω της ΑΤΑ, αναμένονται να επιφέρουν μικρή πτώση στα περιθώρια κέρδους.

Τα προαναφερθέντα συμπεράσματα συνάδουν και με τα συμπεράσματα σχετικών πρόσφατων μελετών της ΕΚΤ⁶ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁷. Επιπλέον, τονίζεται ότι η αναμενόμενη μείωση στα περιθώρια κέρδους αφορά στο γενικότερο μακροοικονομικό επίπεδο καθώς δε μπορούν να εξαχθούν, την παρούσα στιγμή, αποτελέσματα ανά τομέα. Μια άλλη μελέτη, σε επίπεδο τομέα, πιθανόν να βοηθούσε και στην περαιτέρω κατανόηση της σχέσης περιθωρίων κέρδους και πληθωρισμού.

6. European Central Bank Economic Bulletin Issue 4, 2023: Box 3 “How have unit profits contributed to the recent strengthening of euro area domestic price pressures?”
7. European Commission Spring 2023 European Economic Forecast: Box I.2.3: “Profit margins and their role in euro area inflation”

3. Αγορά Εργασίας

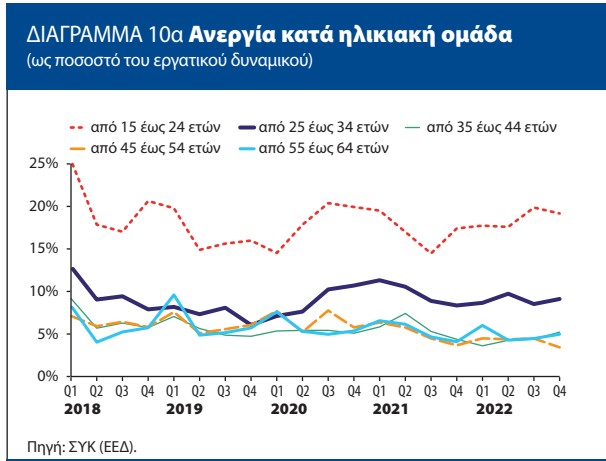
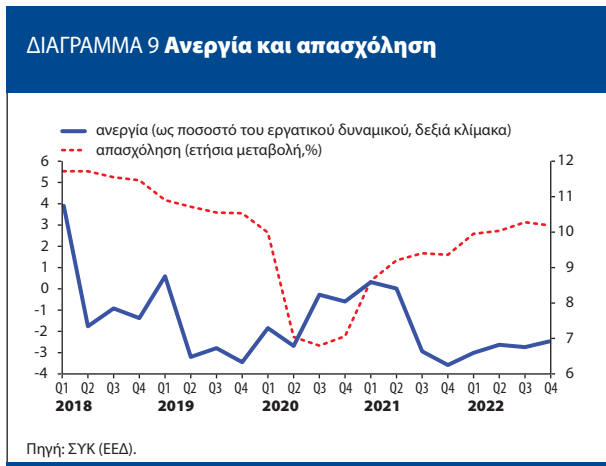
Οι πρόσφατες εξελίξεις μετά την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία δεν έχουν προς το παρόν επηρεάσει ουσιωδώς την αγορά εργασίας στην Κύπρο.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία της αγοράς εργασίας, η απασχόληση κατέγραψε σταδιακή ανάκαμψη κατά το 2022 με τον ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης να ανέρχεται στο 2,9% σε σχέση με 1,3% το 2021 (Διάγραμμα 9). Η αύξηση στην απασχόληση προήλθε από όλους τους τομείς αλλά κυρίως από τους τομείς του εμπορίου, των μεταφορών, των ξενοδοχείων και εστιατορίων και, σε μικρότερο βαθμό, από την άνοδο που καταγράφηκε στους τομείς των επαγγελματικών υπηρεσιών, της μεταποίησης και της ενημέρωσης και επικοινωνίας.

Οι ώρες εργασίας ανά απασχολούμενο σημείωσαν ετήσια άνοδο 1,2% το 2022 σε σχέση με 3,5% το 2021, με τη σχετική επιβράδυνση να οφείλεται στη μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης σε σχέση με της ώρες εργασίας.

Οι αρνητικές επιπτώσεις του Ρωσο-ουκρανικού πολέμου στην ανεργία για το 2022 είναι περιορισμένες. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ), η ανεργία ανήλθε στο 6,8% το 2022 σε σύγκριση με 7,5% το 2021 (Διάγραμμα 9).

Σε σχέση με εξελίξεις στην ανεργία κατά ηλικιακή ομάδα (Διάγραμμα 10α), η ηλικιακή ομάδα των 25-34 ετών, έχει την πιο μεγάλη συνεισφορά με 2,5 ποσοστιαίες μονάδες στο συνολικό ποσοστό ανεργίας του 6,8% για το 2022. Μικρότερη συνεισφορά στο συνολικό ποσοστό ανεργίας προέρχεται από τους νέους ηλικίας 15-24 ετών. Το εν λόγω ποσοστό αυξήθηκε στο 18,6% το 2022 έναντι ποσοστού 17,1% το 2021, αποτελεί εντούτοις μόνο 1,5

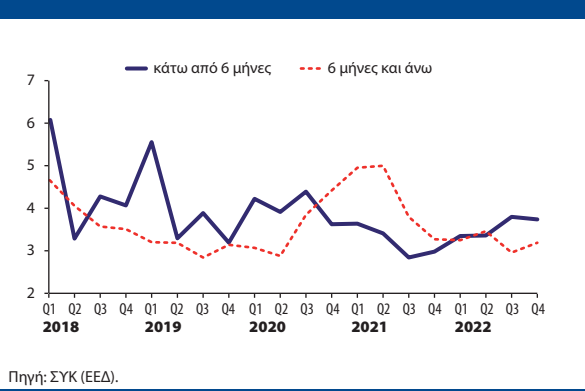
ποσοστιαίες μονάδες του συνολικού ποσοστού ανεργίας για το 2022.

Πρόσφατα στοιχεία της ΣΥΚ για την εγγεγραμμένη ανεργία κατέδειξαν συνεχιζόμενη πτωτική πορεία από τον Ιούνιο του 2021 (Διάγραμμα 11), με τα πιο πρόσφατα στοιχεία για τον Απρίλιο του 2023 να καταγράφουν ετήσια μείωση κατά 3,3% (από 11.664 σε 11.284 άτομα). Πέραν της σημαντικής επίδρασης από την ανάκαμψη του ΑΕΠ, πρέπει να σημειωθεί ότι, σε γενικές γραμμές, οι σημαντικές μειώσεις που καταγράφηκαν στα στοιχεία της εγγεγραμμένης ανεργίας από το δεύτερο μισό του 2021 ήταν αναμενόμενες λόγω και του τερματισμού των αυτόματων ανανεώσεων των εγγεγραμμένων ανέργων και νέων εγγεγραμμένων ανέργων χωρίς φυσική παρουσία, σύστημα που είχε εισαχθεί τον Μάρτιο του 2020 στα πλαίσια της πανδημίας.

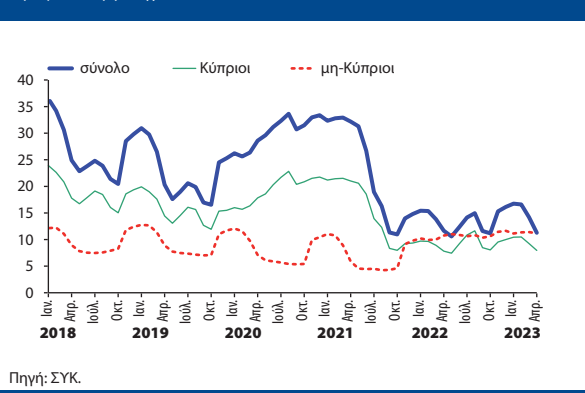
Σημαντική παράμετρος στην ανάλυση των εξελίξεων στην αγορά εργασίας αποτελεί η σταθεροποίηση της μακροχρόνιας ανεργίας σε χαμηλά επίπεδα. Σύμφωνα με την ΕΕΔ, το ποσοστό ανεργίας με διάρκεια έξι μήνες και άνω ανήλθε στο 3,2% το τέταρτο τρίμηνο του 2022. Παραμένοντας στα ίδια επίπεδα με το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο (Διάγραμμα 10β). Τα στοιχεία αυτά είναι ενθαρρυντικά αφού υποδηλώνουν την σταθεροποίηση της αγοράς εργασίας.

Σε σχέση με το θέμα ενδεχόμενης γενικευμένης στενότητας στην αγορά εργασίας, αυτό δεν φαίνεται να υφίσταται αφού, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕΔ, συνεχίζεται η εισροή ξένου εργατικού δυναμικού, κάτι το οποίο δύναται να καλύψει τις ανάγκες προσωπικού των επιχειρήσεων. Επιπρόσθετα, η έρευνα κατέδειξε την μεγάλη αύξηση των κενών θέσεων εργασίας το 2022 που αφορούσαν κυρίως την τουριστική βιομηχανία. Αυτό αντανakλά εν μέρει την ισχυρή οικονομική ανάκαμψη και τη

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10β **Ανεργία κατά διάρκεια**
(ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11 **Εγγεγραμμένη ανεργία**
(αριθμός ανέργων, χιλιάδες)

συνεχιζόμενη ανθεκτικότητα στην αγορά εργασίας, όπου οι μακροχρόνιοι άνεργοι δύναται να απορροφηθούν σταδιακά στο εργατικό δυναμικό, δεδομένης και της ενισχυμένης ικανότητας των Υπηρεσιών Δημόσιας Απασχόλησης για τοποθέτηση ανέργων σε κενές θέσεις εργασίας.

4. Ισοζύγιο Πληρωμών²

Το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) κατά το 2022 διευρύνθηκε στα €2.463,3 εκατ. (-9,1% του ΑΕΠ), σε σύγκριση με έλλειμμα ύψους €1.638,2 εκατ. (-6,8% του ΑΕΠ) το έτος 2021 (Πίνακας 6). Διορθωμένο ως προς την επίδραση των συναλλαγών των οντοτήτων ειδικού σκοπού (ΟΕΣ), οι οποίες αφορούν κυρίως πλοία και αεροπλάνα, το έλλειμμα διαμορφώθηκε στο -10,4% του ΑΕΠ το 2022, σε σχέση με -8,1% το 2021 (Διάγραμμα 12). Η επιδείνωση του ελλείμματος του ΙΤΣ προέρχεται κυρίως από το ισοζύγιο αγαθών, επηρεασμένο από σημαντικές πληθωριστικές πιέσεις που παρατηρήθηκαν μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν εναντίον της Ρωσίας.

Αναλυτικά, το έλλειμμα στο ισοζύγιο αγαθών επιδεινώθηκε και ανήλθε στα €5.883,5 εκ. το 2022 σε σύγκριση με €4.317,8 εκ. το 2021. Όλες οι κατηγορίες των εισαγωγών αγαθών για εγχώρια κατανάλωση έχουν επηρεαστεί από τις πληθωριστικές πιέσεις λόγω των προβλημάτων στην εφοδιαστική αλυσίδα αλλά και τη γρήγορη ανάκαμψη της εγχώριας ζήτησης μετά την πανδημία. Σημαντικές αυξήσεις σημειώθηκαν

2. Τα στοιχεία των εξωτερικών στατιστικών επηρεάζονται σημαντικά από την ταξινόμηση των οντοτήτων ειδικού σκοπού (ΟΕΣ) ως κατοίκους Κύπρου και ιδιαίτερα από αυτές που θεωρούνται οικονομικοί ιδιοκτήτες κινήτου εξοπλισμού μεταφοράς (κυρίως πλοία). Σημειώνεται ότι οι συναλλαγές των ΟΕΣ δεν επηρεάζουν, αλλά ούτε και επηρεάζονται ουσιαδώς από τον κύκλο της εγχώριας οικονομίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 Ισοζύγιο Πληρωμών (κύριες κατηγορίες)

	2021 (€ εκατ.)	2022 (€ εκατ.)	Μεταβολή (€ εκατ.)
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	-1.638,2	-2.463,3	-825,1
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών διορθωμένο ως προς την επίδραση των ΟΕΣ	-1.946,5	-2.819,9	-873,4
Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών	701,8	-101,3	-803,1
Ισοζύγιο αγαθών	-4.317,8	-5.883,5	-1.565,7
Εξαγωγές αγαθών	3.589,7	4.570,2	980,5
<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:</i>			
εξαγωγές αγαθών των ΟΕΣ	1.116,2	1.376,7	260,5
Εισαγωγές αγαθών	7.907,5	10.453,7	2.546,2
<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:</i>			0,0
εισαγωγές αγαθών των ΟΕΣ	1.193,1	1.401,8	208,7
Ισοζύγιο υπηρεσιών	5.019,5	5.782,2	762,6
Εξαγωγές υπηρεσιών	17.214,7	20.146,4	2.931,6
Εισαγωγές υπηρεσιών	12.195,2	14.364,2	2.169,0
Πρωτογενές εισόδημα (καθαρό)	-2.029,2	-2.145,8	-116,6
Δευτερογενές εισόδημα (καθαρό)	-310,7	-216,2	94,6
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (ως % του ΑΕΠ)	-6,8	-9,1	
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών διορθωμένο ως προς την επίδραση των ΟΕΣ (ως % του ΑΕΠ)	-8,1	-10,4	

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12 Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) (€ εκατ.)

στην κατηγορία καυσίμων και λιπαντικών, στα καταναλωτικά, ενδιάμεσα και κεφαλαιουχικά αγαθά, και στον μεταφορικό εξοπλισμό. Αύξηση κατέγραψαν και οι εξαγωγές εγχώριων αγαθών, καθώς επίσης και των αγαθών που πωλούνται στα πλαίσια του τριγωνικού εμπορίου.

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών αυξήθηκε κατά €762,6 εκατ., αντισταθμίζοντας μερικώς το έλλειμμα στο ΙΤΣ (Πίνακας 7). Πιο συγκεκριμένα, το 2022 οι εξαγωγές υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά €2.931,6 εκατ. ενώ οι εισαγωγές υπηρεσιών κατά €2.169,0 εκατ. Ο ταξιδιωτικός τομέας ανέκαμψε σημαντικά, καταγράφοντας ετήσια αύξηση εισπράξεων ύψους €960,8 εκατ. (53,9%) και αυτό παρά την απώλεια της Ρωσικής αγοράς, αφού παρατηρήθηκε αυξημένη τουριστική ροή από Ευρωπαϊκές κυρίως χώρες. Ο τομέας τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης κατέγραψε ετήσια αύξηση εσόδων ύψους €1,637,0 εκατ. (41,6%), λόγω της συνεχούς προσέλευσης ξένων εταιρειών για δραστηριοποίηση ή/και επέκταση των δραστηριοτήτων τους στην Κύπρο (head-quartering). Ο τομέας των λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών κατέγραψε μείωση εσόδων ύψους €97 εκατ. (-6,5%), ενώ τα έσοδα του τομέα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με το 2021. Η διάρκεια του πολέμου και των κυρώσεων θα καθορίσει το εύρος των επιπτώσεων στους τομείς του εξωτερικού εμπορίου.

Το έλλειμμα στο λογαριασμό του πρωτογενούς εισοδήματος, το οποίο περιλαμβάνει κυρίως εισόδημα από εξαρτημένη εργασία και επενδύσεις, διευρύνθηκε κατά €116,6 εκατ. το 2022. Αυτό συνδέεται, κατά κύριο λόγο, με το εισόδημα από επενδύσεις χαρτοφυλακίου. Πιο συγκεκριμένα, η μείωση του εισοδήματος των Κυπρίων επενδυτών από το

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 Ισοζύγιο Υπηρεσιών (κύριες κατηγορίες)
(€ εκατ.)

	2021 (€ εκατ.)	2022 (€ εκατ.)	Μεταβολή (€ εκατ.)
Ισοζύγιο υπηρεσιών	5.019,5	5.782,2	762,6
Εξαγωγές υπηρεσιών	17.214,7	20.146,4	2.931,6
<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:</i>			
Μεταφορές	3.359,8	3.584,8	225,0
Ταξίδια	1.782,0	2.742,7	960,8
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	5.507,2	5.506,2	-1,0
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	3.936,0	5.573,0	1.637,0
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	1.492,6	1.395,6	-97,0
Εισαγωγές υπηρεσιών	12.195,2	14.364,2	2.169,0
<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:</i>			
Μεταφορές	2.037,4	2.520,9	483,5
Ταξίδια	748,4	1.288,3	539,9
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	3.204,2	3.308,5	104,3
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	3.047,7	4.021,9	974,1
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	2.246,2	2.368,7	122,5

Πηγή: ΚΤΚ.

Enter
Exit

Full
Screen

1

Εισαγωγή

2

Εργαζόμενο
Περιβάλλον

3

Μακροοικονομικές
Προβλέψεις για την
Κυπριακή Οικονομία

εξωτερικό ήταν μεγαλύτερη από τη μείωση στο αντίστοιχο εισόδημα των ξένων επενδυτών στη Κύπρο. Αντίθετα, το έλλειμμα στο λογαριασμό του δευτερογενούς εισοδήματος, το οποίο περιλαμβάνει κυρίως τρέχουσες μεταβιβάσεις, συρρικνώθηκε κατά €94,6 εκατ. και ανήλθε στα €216,2 εκατ., συνεπεία των αυξημένων κεφαλαίων που απορρόφησε η Κυβέρνηση από τα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Πίνακας 6, σελ. 31).

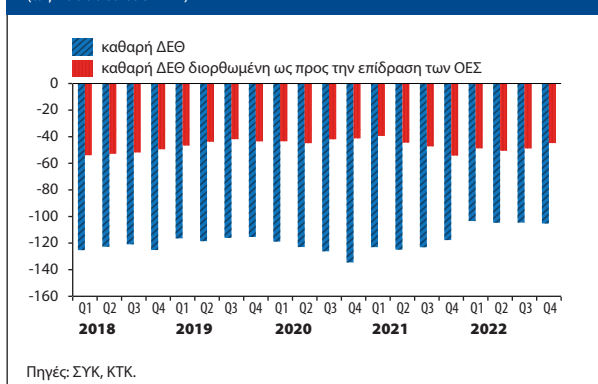
Όσον αφορά το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών, το 2022 καταγράφηκαν εισροές, κυρίως από τη μείωση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του ιδιωτικού τομέα.

Η καθαρή Διεθνής Επενδυτική Θέση (ΔΕΘ) έφθασε στα -€28,4 δισ. (-105,3% του ΑΕΠ) στο τέλος του 2022, κυρίως λόγω της συμπερίληψης των στοιχείων της οικονομικής ιδιοκτησίας κινητού εξοπλισμού μεταφοράς των ΟΕΣ που είναι εγγεγραμμένες στην Κύπρο (Διάγραμμα 13). Οι εν λόγω εταιρείες διατηρούν μεγάλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, με την πλειοψηφία του ενεργητικού τους να αποτελείται κυρίως από πλοία, τα οποία ωστόσο δεν περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της ΔΕΘ, καθώς δεν αντιπροσωπεύουν χρηματοοικονομικά μέσα. Σημειώνεται ότι η χρηματοδότηση αυτή δεν αποτελεί ουσιαστικό κίνδυνο για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα, αφού γίνεται σχεδόν εξ ολοκλήρου από μη εγχώριες πηγές.

Η καθαρή ΔΕΘ διορθωμένη ως προς την επίδραση των ΟΕΣ, είναι βελτιωμένη κατά 64,4 ποσοστιαίες μονάδες και ανέρχεται στα -€11,0 δισ. ή -40,9% του ΑΕΠ στο τέλος του 2022, σε σύγκριση με -€10,8 δισ. (-44,8% του ΑΕΠ) στο τέλος του 2021 (Διάγραμμα 13). Η βελτίωση της καθαρής ΔΕΘ ως ποσοστό του ΑΕΠ επηρεάστηκε θετικά από την ανάκαμψη του ΑΕΠ. Σημειώνεται ότι η καθαρή ΔΕΘ ως ποσοστό του ΑΕΠ στο τέλος του 2022

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13 Καθαρή Διεθνής Επενδυτική Θέση (ΔΕΘ)

(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

πλησίασε ακόμη πιο κοντά στο όριο του -35% της Διαδικασίας Μακροοικονομικών Ανισορροπιών που θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Τουρισμός

Ο τουριστικός τομέας αποτελεί κύριο πυλώνα ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, ο οποίος ανακάμπτει με ταχύτερους ρυθμούς από ότι αρχικά αναμενόταν. Πιο συγκεκριμένα, ανακάμπτει από το ισχυρότατο πλήγμα που υπέστη ο τομέας από την πανδημία, αλλά και την απώλεια της Ρωσικής τουριστικής αγοράς, της δεύτερης μεγαλύτερης αγοράς της Κύπρου μετά τη Βρετανία, ένεκα των κυρώσεων που επιβλήθηκαν στη Ρωσία εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία. Σημειώνεται ότι το 2022, οι τουριστικές εισπράξεις και αφίξεις έφθασαν το 91% και 80% των επιπέδων του 2019, χρονιάς ρεκόρ πριν από την πανδημία.

Πιο συγκεκριμένα, το 2022 οι αφίξεις τουριστών ανήλθαν στα 3,2 εκατ. τουρίστες, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 65,3% (Πίνακας 8 και Διάγραμμα 14α). Κύριες πηγές τουρισμού αποτέλεσαν οι αφίξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο με 1,2 εκατ. τουρίστες, ακολουθούμενο από το Ισραήλ με 277 χιλ.. Καταγράφηκε επίσης σημαντική αύξηση τουριστικού ρεύματος από χώρες της Ε.Ε., όπως η Γερμανία, η Πολωνία, η Γαλλία και οι Σκανδιναβικές χώρες. Ως εκ τούτου, το ποσοστό των αφίξεων από χώρες της Ε.Ε. ανήλθε στο 40,8% το 2022, σε σύγκριση με 35,8% το 2021. Σύμφωνα με πιο πρόσφατα στοιχεία, αξιοσημείωτη είναι και η αύξηση στις αφίξεις του πρώτου τετραμήνου του 2023 σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2022 (37,9%). Παρότι τα δεδομένα του πρώτου τετραμήνου αφορούν χειμερινούς μήνες που έχουν μικρότερη βαρύτητα στις αφίξεις του έτους σε σχέση με τους μήνες του καλοκαιριού, τα

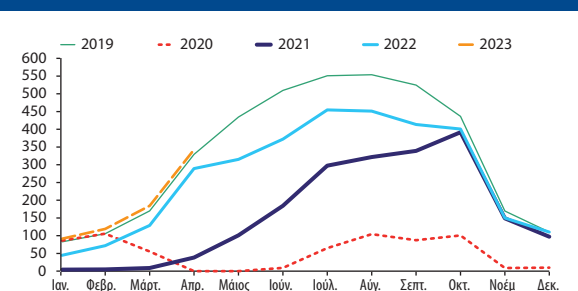
ΠΙΝΑΚΑΣ 8 Τουρισμός

	Αφίξεις τουριστών (χιλ.)	Έσοδα από τουρισμό (€ εκατ.)	Κατά κεφαλήν δαπάνη (€)
2021	1.936,9	1.513,6	781,5
2022	3.201,1	2.439,2	762,0
ετήσια % μεταβολή	65,3	61,2	-2,5
2022 Ιαν. - Φεβρ.	115,9	67,8	585,0
2023 Ιαν. - Φεβρ.	209,6	102,2	487,6
ετήσια % μεταβολή	80,8	50,7	-16,6
2022 Ιαν. - Απρ.	534,0	n/a	n/a
2023 Ιαν. - Απρ.	736,6	n/a	n/a
ετήσια % μεταβολή	37,9	n/a	n/a

Πηγή: ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14α Αφίξεις τουριστών

(αριθμός ατόμων, χιλιάδες)

Πηγή: ΣΥΚ.

Σημείωση: Λόγω της πανδημίας COVID-19 η είσοδος στη Δημοκρατία απαγορεύθηκε για την περίοδο 15/3-8/6/2020 και έκτοτε υπήρξε σταδιακή άρση των μέτρων.

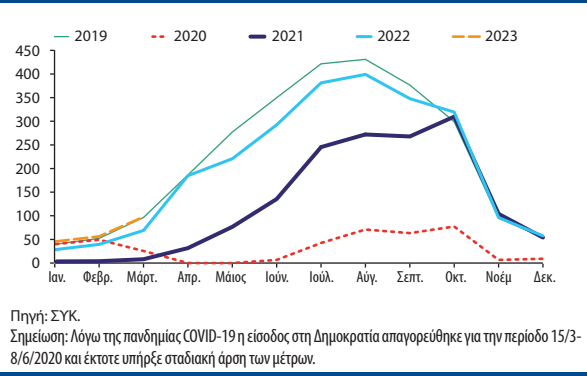
μηνύματα για τη φετινή τουριστική χρονιά παραμένουν θετικά.

Τα έσοδα από τον τουρισμό το 2022 κατέγραψαν επίσης αύξηση και ανήλθαν στα €2.439 εκατ. σε σχέση με €1.513 εκατ. το 2021 (Πίνακας 8, σελ. 34 και Διάγραμμα 14β), Αυτό οφείλεται στον αυξημένο αριθμό τουριστικών αφίξεων, παρότι η κατά κεφαλή δαπάνη μειώθηκε κατά 2,5%, ένεκα της μικρότερης διάρκειας παραμονής τουριστών σε σχέση με το 2021. Τα τουριστικά έσοδα συνεχίζουν να παρουσιάζονται αυξημένα και τους πρώτους δύο μήνες του 2023 σε σχέση με το 2022, παρά τη συνεχιζόμενη μείωση που παρατηρείται στη μέση διάρκεια διαμονής, από 12,7 ημέρες το 2022 σε 7,9 ημέρες το 2023.

Στους παράγοντες που συνέβαλαν θετικά στην όλη προσπάθεια επανεκκίνησης της τουριστικής βιομηχανίας, περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα Σχέδια Κινήτρων για αεροπορικές εταιρείες που αφορούν την ανάπτυξη αεροπορικής συνδεσιμότητας και νέων δρομολογίων, τα κρατικά μέτρα στήριξης εγχώριου τουρισμού και η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Σημαντικές εξελίξεις αποτελούν επίσης οι ανακαινίσεις ξενοδοχείων και η δημιουργία νέων υποδομών, όπως η ανέγερση πολυτελών ξενοδοχειακών μονάδων και μαρίνων, και η έναρξη λειτουργίας του καζίνο-θερέτρου. Περαιτέρω, στους στόχους της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού 2030, συγκαταλέγεται και η προώθηση της υπαίθρου, των ορεινών και ακριτικών /απομακρυσμένων περιοχών (π.χ. Χριστουγεννιάτικα χωριά).

Παρά την αβεβαιότητα σε σχέση με τη διάρκεια και έκβαση του πολέμου στην Ουκρανία και τις σχετικές κυρώσεις προς τη Ρωσία, η ισχυρή δυναμική του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου αναμένεται να συνεχι-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14β Έσοδα από τον τουρισμό (€ εκατ.)

Πηγή: ΣΥΚ.
Σημείωση: Λόγω της πανδημίας COVID-19 η είσοδος στη Δημοκρατία απαγορεύθηκε για την περίοδο 15/3-8/6/2020 και έκτοτε υπήρξε σταδιακή άρση των μέτρων.

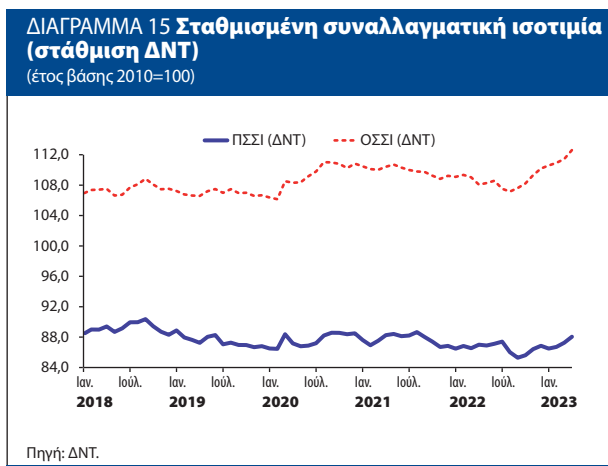
Enter
Exit
Full
Screen
1 Εισαγωγή
2 Εργόσιο Περιβάλλον
3 Μεταοικονομικές Προβλέψεις για την Κυπριακή Οικονομία

στεί και τους υπόλοιπους μήνες του 2023, με αποτέλεσμα να ξεπεράσει τα επίπεδα ρεκόρ του 2019 (βλ. Μακροοικονομικές Προβλέψεις).

Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία

Στο **Διάγραμμα 15** φαίνεται ο δείκτης της σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας (ΣΣΙ) του ευρώ στην Κύπρο, σε ονομαστικούς (ΟΣΣΙ) και πραγματικούς (ΠΣΣΙ) όρους όπως υπολογίζονται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Στο εν λόγω διάγραμμα διαφαίνεται ότι και οι δύο δείκτες κινήθηκαν καθοδικά, καταγράφοντας αποδυνάμωση της ΣΣΙ τους πρώτους οκτώ μήνες τους 2022, ενώ μετέπειτα κινήθηκαν ανοδικά καταγράφοντας ενδυνάμωση της ΣΣΙ. Η ανοδική πορεία των δεικτών συνεχίζεται και την περίοδο Ιανουαρίου – Απριλίου 2023. Η πορεία του δείκτη ΠΣΣΙ και η διατήρηση της ψαλίδας μεταξύ των δεικτών ΟΣΣΙ και ΠΣΣΙ επηρεάστηκαν κυρίως από την πορεία του ευρώ σε σχέση με άλλα νομίσματα, καθώς και τον χαμηλότερο πληθωρισμό που κατέγραψε η Κύπρος σε σύγκριση με τους εμπορικούς της εταίρους.

Ο δείκτης ΠΣΣΙ, ο πληθωρισμός, καθώς και το μοναδιαίο εργατικό κόστος που αναλύθηκε στην προηγούμενη ενότητα, αποτελούν μεγέθη που αντανακλούν σε σημαντικό βαθμό την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας. Για παράδειγμα, χαμηλότερο μοναδιαίο εργατικό κόστος (βλ. εργατικό κόστος, σελ. 23) και χαμηλότερη ΠΣΣΙ στην Κύπρο σε σύγκριση με ανταγωνίστριες χώρες υποδηλώνουν ότι οι εγχώριες εξαγωγές τείνουν να είναι περισσότερο ελκυστικές ως προς την τιμή. Ο πληθωρισμός σχετίζεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, και με τα δύο προαναφερθέντα μεγέθη και ως εκ τούτου αντανακλά επίσης το βαθμό ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας.

5. Συνθήκες χρηματοδότησης και πιστωτικές εξελίξεις^{3,4}

Το κυπριακό τραπεζικό σύστημα παραμένει ανθεκτικό έναντι των εξωγενών κλυδωνισμών όπως η συνέχιση του πολέμου στην Ουκρανία, με τις καταθέσεις του εγχώριου ιδιωτικού τομέα να καταγράφουν αυξημένους θετικούς ετήσιους ρυθμούς μεταβολής κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023. Αναλυτικότερα, οι καταθέσεις του εγχώριου ιδιωτικού τομέα κατέγραψαν ετήσια αύξηση της τάξης του 5,5% τον Μάρτιο του 2023 σε σχέση με 3,2% στο τέλος του 2022 και 3,8% τον Μάρτιο του 2022. Η επιτάχυνση που καταγράφεται στις καταθέσεις, παρά το πλήγμα στο πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών από τον υψηλό πληθωρισμό, υποστηρίχθηκε από την εύρωστη ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας καθώς και λόγω επίδρασης βάσης. Επιπλέον, η υφιστάμενη μακροοικονομική αβεβαιότητα που συνδέεται με τη διαρκή γεωπολιτική αστάθεια επέφερε επίσης αύξηση στις καταθέσεις, για σκοπούς πρόνοιας για το μέλλον.

Οι καταθέσεις των εγχώριων νοικοκυριών παρέμειναν ισχυρές και παρουσιάζουν ανοδική πορεία από τον Ιούνιο του 2022, αντανakλώντας την έντονη οικονομική δραστηριότητα και τη συνεχή βελτίωση της απασχόλησης, η οποία ενίσχυσε την αποταμιευτική ικανότητα των νοικοκυριών. Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις των εγχώριων νοικοκυριών κατέγραψαν ετήσια αύξηση 5,2% τον Μάρτιο του 2023 σε σχέση με 4,8% στο τέλος του 2022 και 2,8% τον Μάρτιο του 2022. Την ίδια στιγμή, η ετήσια μεταβολή

3. Για αναλυτική επεξήγηση της μεθοδολογίας και τεχνικής ανάλυσης των καταθέσεων και πιστωτικής επέκτασης βλέπε τις Τεχνικές Σημειώσεις στη σελ. 61.
4. Σημειώνεται ότι οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές καταθέσεων και καθαρών δανείων που αναλύονται στην παρούσα ενότητα του Οικονομικού Δελτίου και αναφέρονται σε κατοίκους Κύπρου εξαιρούν τις Οντότητες Ειδικού Σκοπού (ΟΕΣ) οι οποίες κατατάσσονται στην κατηγορία των μη κατοίκων εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

καταθέσεων των εγχώριων μη-χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων διαμορφώθηκε στο 7,6% τον Μάρτιο του 2023 από 5,4% τον Δεκέμβριο του 2022 και 8,5% τον Μάρτιο του 2022, διατηρώντας αποθέματα ρευστότητας εν μέσω αυξημένης αβεβαιότητας σχετικά με τις οικονομικές προοπτικές αλλά και λόγω επίδρασης βάσης. Επιπλέον, οι επιχειρηματικές καταθέσεις ενισχύθηκαν από την ανάκαμψη του κύκλου εργασιών και των τουριστικών εισπράξεων (Διάγραμμα 16).

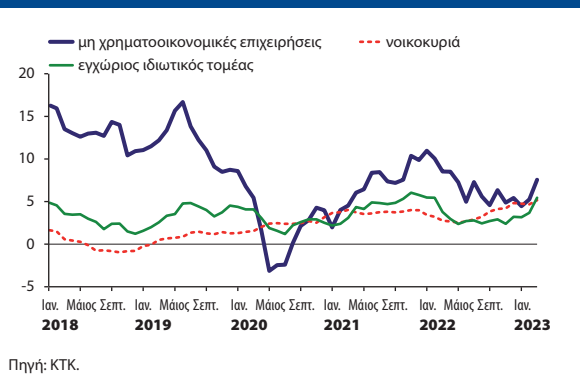
Παράλληλα, οι καταθέσεις των μη κατοίκων Κύπρου⁵ εξακολουθούν να καταγράφουν αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής από τον Μάιο του 2022, αντανακλώντας κυρίως τον αντίκτυπο των κυρώσεων που επιβλήθηκαν στην Ρωσία και τη σταδιακή παύση των τραπεζικών εργασιών της RCB Bank. Συγκεκριμένα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής τους διαμορφώθηκε στο -6,0% τον Μάρτιο 2023 έναντι -8,7% τον Δεκέμβριο 2022 και 2,7% τον Μάρτιο του 2022, συνεχίζοντας την καθοδική πορεία που καταγράφεται σε γενικές γραμμές από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2013 (Διάγραμμα 17).

Όσον αφορά τις πιστωτικές εξελίξεις, ο μετριασμός στον νέο δανεισμό προς τον μη χρηματοοικονομικό ιδιωτικό τομέα⁶ που ξεκίνησε μετά το πρώτο τρίμηνο του 2022 και αφορούσε κυρίως τα στεγαστικά δάνεια, συνεχίστηκε και το πρώτο τρίμηνο του 2023. Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζει τον επηρεασμό από τα αυξανόμενα επιτόκια σε συνδυασμό με τον υψηλό πληθωρισμό, παρά την παρατηρηθείσα σταδιακή αποκλιμάκωσή του από τον Αύγουστο του 2022, που από τη μια διαβρώνουν το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και το περιθώριο κέρδους των επιχειρήσεων και από την άλλη αυξάνουν την οικονομική αβεβαιότητα. Οι συνθήκες αυτές καθιστούν πιο επιφυλακτικούς τους ενδιαφε-

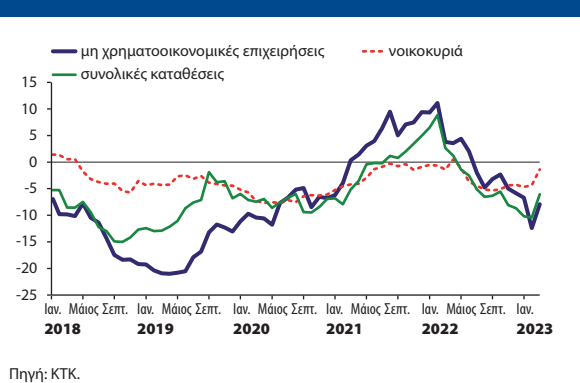
5. Συμπεριλαμβανομένων των ΟΕΣ.

6. Νέα συμβόλαια δανείων σε ευρώ σε μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16 Καταθέσεις από τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17 Καταθέσεις μη κατοίκων Κύπρου
(ετήσια μεταβολή, %)

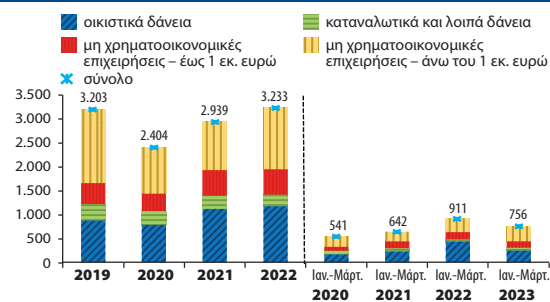
ρόμενους δανειολήπτες αλλά και τις τράπεζες για νέο δανεισμό. Αναλυτικότερα, ο νέος δανεισμός προς τον μη χρηματοοικονομικό ιδιωτικό τομέα μειώθηκε στα €756 εκατ. το πρώτο τρίμηνο του 2023 σε σύγκριση με €911 εκατ. την ίδια περίοδο του 2022 (Διάγραμμα 18). Η μείωση στον νέο δανεισμό αφορά κυρίως τα νέα δάνεια προς νοικοκυριά για οικιστικούς σκοπούς. Συγκεκριμένα, τα νέα στεγαστικά δάνεια το πρώτο τρίμηνο του 2023 μειώθηκαν στα €244 εκατ. σε σύγκριση με €437 εκατ. το πρώτο τρίμηνο του 2022. Σε αντίθεση, ο νέος δανεισμός προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις, παρά την αυστηροποίηση των χρηματοπιστωτικών συνθηκών, έχει μέχρι στιγμής παραμείνει σε γενικές γραμμές σταθερός φθάνοντας στα €448 εκατ. το πρώτο τρίμηνο του 2023 σε σύγκριση με €420 εκατ. το πρώτο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Η διατήρηση του νέου δανεισμού προς τις επιχειρήσεις σε υψηλά επίπεδα, φαίνεται να αντανακλά τις αυξημένες ανάγκες χρηματοδότησης για κάλυψη τρεχουσών αναγκών που προκύπτουν από το υψηλό κόστος παραγωγής και την ανάγκη δημιουργίας αποθεμάτων. Από την άλλη, εν μέσω της μακροοικονομικής αβεβαιότητας, η ζήτηση για δάνεια για χρηματοδότηση επενδύσεων συνέχισε να μειώνεται (βλέπε αποτελέσματα Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων πιο κάτω).

Σε συνάρτηση με τις εξελίξεις στον νέο δανεισμό και τις αυξημένες αποπληρωμές πιθανόν λόγω υψηλότερων δανειστικών επιτοκίων, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των καθαρών δανείων⁷ προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα⁸ παρουσίασε έντονη επιβράδυνση από τα μέσα του 2022 σημειώνοντας μηδενική ετήσια αλλαγή τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 2023. Συγκεκριμένα, ο ετήσιος

7. Τα καθαρά δάνεια ισούνται με τον νέο δανεισμό συν την κεφαλαιοποίηση τόκων μείον τις αποπληρωμές.
8. Ο εγχώριος ιδιωτικός τομέας αναφέρεται σε μη ΝΧΙ κατοίκους Κύπρου, εξαιρουμένων των ΟΕΣ και του τομέα της γενικής κυβέρνησης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18 Νέος δανεισμός σε ευρώ προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ⁽¹⁾

(εκατ. €)

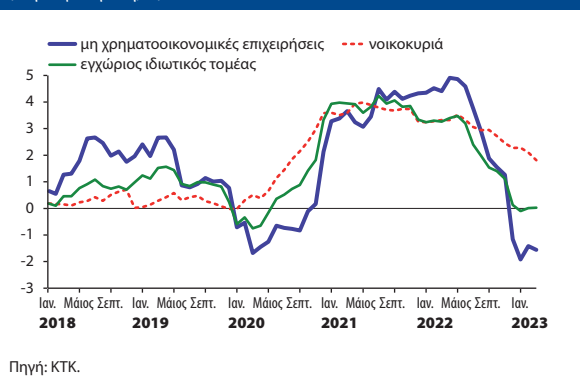

Πηγή: ΚΤΚ.

1. Ο νέος δανεισμός αφορά τις νέες συμβάσεις δανείων κατά την υπό αναφορά περίοδο.

ρυθμός μεταβολής των καθαρών δανείων του εν λόγω τομέα επιβραδύνθηκε στο 0,0% τον Μάρτιο του 2023, από 3,2% τον Ιούνιο του 2022 και 3,3% τον Δεκέμβριο του 2021. Η εξέλιξη αυτή προέρχεται κυρίως από τον καθαρό δανεισμό προς τις εγχώριες μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις, με τους ετήσιους ρυθμούς μεταβολής να εμφανίζονται αρνητικοί από το τέλος του 2022. Συγκεκριμένα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του καθαρού δανεισμού προς τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις διαμορφώθηκε στο -1,6% τον Μάρτιο του 2023 από 4,9% τον Απρίλιο του 2022. Με τον νέο δανεισμό προς τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις να παραμένει σε γενικές γραμμές σταθερός (βλέπε πιο πάνω) οι αρνητικοί ρυθμοί μεγέθυνσης στον καθαρό δανεισμό φαίνεται να αντανakλούν αυξημένες αποπληρωμές δανείων από επιχειρήσεις με επαρκή ρευστότητα λόγω της ανόδου των δανειστικών επιτοκίων. Ταυτόχρονα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των καθαρών δανείων προς τα εγχώρια νοικοκυριά επιβραδύνθηκε από τα μέσα του 2022 υποχωρώντας στο 1,8% τον Μάρτιο του 2023 (Διάγραμμα 19). Αναλυτικότερα, σε σχέση με τις κατηγορίες δανείων προς εγχώρια νοικοκυριά, τα στεγαστικά δάνεια κατέγραψαν μεν ετήσια αύξηση, της τάξης του 4,0% τον Μάρτιο του 2023, μειώθηκε δε σταδιακά ο ρυθμός αύξησης τους. Σε αντίθεση, οι ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής τόσο των καταναλωτικών δανείων όσο και των λοιπών δανείων των εγχώριων νοικοκυριών στο τέλος Μαρτίου του 2023 παρέμειναν αρνητικοί και διαμορφώθηκαν στο -0,3% και -8,1%, αντίστοιχα (Πίνακας 9), υποδεικνύοντας ότι οι ετήσιες αποπληρωμές σε αυτές τις κατηγορίες δανείων ήταν μεγαλύτερης αξίας σε σύγκριση με τις αντίστοιχες νέες χορηγήσεις.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19 Δάνεια προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα
(ετήσια μεταβολή, %)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά^{(1),(2)}

	Υπόλοιπα ως % του συνόλου ⁽³⁾	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή					
		2021 Δεκ.	2022 Μαρτ.	2022 Ιουν.	2022 Σεπ.	2022 Δεκ.	2023 Μαρτ.
Εγχώρια νοικοκυριά	100,0	3,3	3,3	3,3	3,0	2,3	1,8
1. Καταναλωτικά δάνεια	11,0	1,0	0,5	0,5	-0,4	-2,0	-0,3
2. Στεγαστικά δάνεια	77,5	5,0	5,5	5,7	5,6	5,0	4,0
3. Λοιπά δάνεια	11,4	-2,3	-4,1	-5,3	-7,1	-7,9	-8,1

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 2010.
(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.
(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθέσιμου μήνα. Το σύνολο μπορεί να μη δίνει το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

Από πλευράς προσφοράς δανείων, οι τράπεζες παραμένουν ιδιαίτερα προσεκτικές με τη δανειακή πολιτική τους, δεδομένων των μακροοικονομικών εξελίξεων, στοχεύοντας στην αποφυγή δημιουργίας νέων μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας Έρευνας Τραπεζικών Χορηγήσεων⁹ (Απρίλιος 2023), τα κριτήρια χορήγησης δανείων προς επιχειρήσεις, αυστηροποιήθηκαν περαιτέρω το πρώτο τρίμηνο του 2023. Παράλληλα, τα κριτήρια χορήγησης δανείων προς νοικοκυριά, για όλες τις κατηγορίες δανείων, παρέμειναν αμετάβλητα το πρώτο τρίμηνο του 2023, παραμένοντας έτσι στα αυστηρότερα επίπεδα που έφθασαν στο τέλος του 2022 (Πίνακας 10). Η αυστηροποίηση των κριτηρίων χορήγησης δανείων σε όλες τις κατηγορίες από το 2020 υποκινήθηκε κυρίως από την αυξημένη αντίληψη πιστωτικού κινδύνου από τις συμμετέχουσες στην έρευνα τράπεζες εν μέσω των διαδοχικών κρίσεων και τη μειωμένη ανοχή τους στον κίνδυνο.

Παράλληλα, σύμφωνα με τις συμμετέχουσες τράπεζες, η καθαρή ζήτηση δανείων στην Κύπρο τόσο από επιχειρήσεις όσο και για όλες τις κατηγορίες δανείων από νοικοκυριά, κατέγραψε περαιτέρω μείωση κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023 (Πίνακας 10). Η μείωση της ζήτησης επιχειρηματικών δανείων, που ξεκίνησε από το δεύτερο τρίμηνο του 2022, συνεχίζει να αποδίδεται από τις τράπεζες κυρίως στη μειωμένη ζήτηση για χρηματοδότηση πάγιων επενδύσεων και στα υψηλότερα δανειστικά επιτόκια. Από την άλλη, η ζήτηση για χρηματοδότηση αποθεμάτων και κεφαλαίου κίνησης συνέχισε να αυξάνεται, καθώς οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν αυξημένα κόστη παραγωγής και λειτουργίας. Όσον αφορά τα

9. Λεπτομερής ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας για την Κύπρο είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα (<https://www.centralbank.cy/el/publications/surveys/bank-lendingsurvey>) της ΚΤΚ

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 Σύνοψη αποτελεσμάτων για την Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων (ΕΤΧ)		
Σύνοψη αποτελεσμάτων ΕΤΧ Απρίλιος 2023	Κύπρος	
	2023Q1	2023Q2 (προσδοκίες)
Κριτήρια χορήγησης δανείων		
Επιχειρήσεις	Αυστηρότερα	Αυστηρότερα
Νοικοκυριά		
- Στεγαστικά Δάνεια	Αμετάβλητα	Αυστηρότερα
- Καταναλωτικά και λοιπά Δάνεια	Αμετάβλητα	Αυστηρότερα
Ζήτηση για δάνεια		
Επιχειρήσεις	Μείωση	Μείωση
Νοικοκυριά		
- Στεγαστικά Δάνεια	Μείωση	Μείωση
- Καταναλωτικά και λοιπά Δάνεια	Μείωση	Μείωση
Πηγή: ΚΤΚ.		

στεγαστικά δάνεια, η καθοδική πορεία στη ζήτηση δανείων αποδίδεται, κυρίως, στη λήξη του κυβερνητικού σχεδίου επιδότησης επιτοκίων για νέα στεγαστικά δάνεια στις αρχές του 2022, και εντεύθεν στην επιδείνωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, στα υψηλότερα δανειστικά επιτόκια και στις λιγότερο ευνοϊκές εκτιμώμενες προοπτικές της αγοράς κατοικιών. Αντίστοιχα, στη μείωση της ζήτησης για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια από τις αρχές του 2022 συνέβαλε η μείωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, τα υψηλότερα επιτόκια καθώς και η μείωση στις δαπάνες για αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών.

Περαιτέρω αυστηροποίηση των κριτηρίων χορήγησης δανείων αναμένεται το δεύτερο τρίμηνο του 2023 σε συνδυασμό με περαιτέρω πτώση της ζήτησης δανείων, τόσο για δάνεια προς επιχειρήσεις όσο και για όλες τις κατηγορίες δανείων προς νοικοκυριά (**Πίνακας 10**, σελ. 41), υποδεικνύοντας συνεχιζόμενη συγκράτηση στις νέες χορηγήσεις τους επόμενους μήνες.

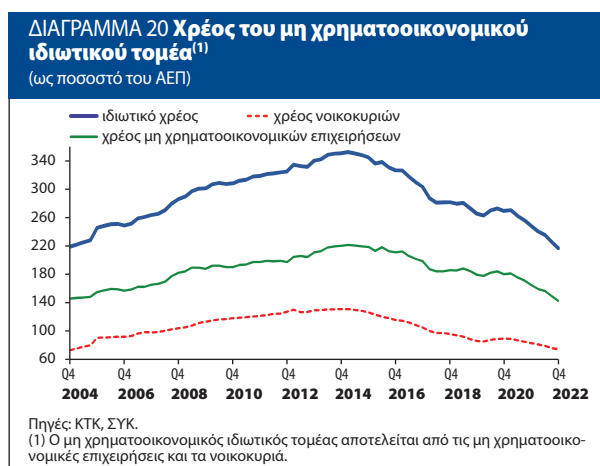
Αναφορικά με την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών, οι εγχώριες τράπεζες, και κυρίως οι μεγαλύτερες τράπεζες, έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στη μείωση των MEX¹⁰ τα τελευταία χρόνια. Η πορεία αυτή θα πρέπει να συνεχιστεί συμπεριλαμβάνοντας και τις υπόλοιπες τράπεζες ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη σύγκλιση με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, παρά τις επίμονες πιέσεις από τον συνδυασμό υψηλού πληθωρισμού και ανοδικής πορείας δανειστικών επιτοκίων, δεν έχουν παρατηρηθεί αξιολογες νέες εισροές MEX μέχρι σήμερα. Αντίθετα, το υπόλοιπο των MEX στο τραπεζικό σύστημα συνεχίζει να μειώνεται. Ωστόσο, η ανάγκη διατήρησης της ποιότητας

10. Όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Κύπρο (εγχώριες εργασίες μόνο).

του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών και της περαιτέρω εξυγίανσής του, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις χορηγήσεις νέων δανείων και στην έγκαιρη αντιμετώπιση ενδεχόμενης επιδείνωσης, γίνεται ακόμη πιο επιτακτική κάτω από τις παρούσες μακροοικονομικές συνθήκες. Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, το υπόλοιπο των ΜΕΧ στον τραπεζικό τομέα διαμορφώθηκε στα €2,3 δισ. (9,3% των συνολικών δανείων) τον Φεβρουάριο 2023 σε σύγκριση με €22,1 δισ. (45,7% των συνολικών δανείων) τον Ιανουάριο 2018. Η σημαντική αυτή μείωση επιτεύχθηκε κυρίως μέσω πωλήσεων/μεταφορών δανειακών χαρτοφυλακίων σε εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων (ΕΕΠ) καθώς και οργανικών μειώσεων όπως διαγραφές δανείων, αποπληρωμές δανείων και συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με στοιχεία ενεργητικού (ακίνητη περιουσία). Σημειώνεται, όπως και σε προηγούμενα δελτία, ότι, οι πωλήσεις ΜΕΧ σε ΕΕΠ βελτιώνουν μεν την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου του τραπεζικού τομέα, παραμένουν ωστόσο μέρος του ιδιωτικού χρέους, αφού τα δάνεια αυτά εξακολουθούν να επιβαρύνουν τους δανειολήπτες.

Από το 2015, το χρέος του εγχώριου μη χρηματοοικονομικού ιδιωτικού τομέα¹¹ ως προς το ΑΕΠ βρίσκεται σε καθοδική πορεία, με εξαίρεση την προσωρινή αύξηση που κατέγραψε το 2020 (Διάγραμμα 20), λόγω της μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας από την πανδημία. Συγκεκριμένα, ο δείκτης ιδιωτικού χρέους ως προς το ΑΕΠ από την κορύφωσή του στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2015 μέχρι το τέλος του 2022 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) μειώθηκε κατά 136 ποσοστιαίες μονάδες (-38%) και διαμορφώθηκε στο 217% σε σύγκριση με 248% στο

11. Ο εγχώριος μη χρηματοοικονομικός ιδιωτικός τομέας αποτελείται από τις εγχώριες μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις (συμπεριλαμβανομένων των Οντοτήτων Ειδικού Σκοπού (ΟΕΣ)) και τα εγχώρια νοικοκυριά.

τέλος του 2021 και 353% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2015. Η συνολική μείωση προήλθε κυρίως από την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ (επίδραση παρονομαστή) και τις διαγραφές δανείων.

Παρά τη μείωση αυτή, το ιδιωτικό χρέος στην Κύπρο εξακολουθεί να είναι υψηλό σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της ζώνης του ευρώ. Σημαντικό παράγοντα αποτελεί η συμπερίληψη του χρέους των μη χρηματοοικονομικών οντοτήτων ειδικού σκοπού (ΟΕΣ) στο ιδιωτικό χρέος στην Κύπρο. Οι εν λόγω εταιρείες αν και είναι εγγεγραμμένες / εγκαθιδρυμένες στην Κύπρο έχουν ελάχιστη ή καθόλου σχέση με την εγχώρια πραγματική οικονομία. Εξαιρουμένου του χρέους των ΟΕΣ, ο δείκτης ιδιωτικού χρέους μειώνεται στο 163% του ΑΕΠ στο τέλος του 2022. Εξίσου σημαντικός παράγοντας είναι και η συνέχιση της καταγραφής στο ιδιωτικό χρέος μεγάλου μέρους παλαιών δανείων (legacy loans), τα οποία συνάφθηκαν πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2013 και έχουν μεταβιβαστεί/πωληθεί σε ΕΕΠ.

Στο τρέχον περιβάλλον ψηλών επιτοκίων, πληθωριστικών πιέσεων και γεωπολιτικής αβεβαιότητας, η ύπαρξη υψηλού ποσοστού δανείων με κυμαινόμενο επιτόκιο στην Κύπρο ενδέχεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη βιωσιμότητα του νέου χρέους. Ωστόσο, οι συνετές δανειοδοτικές πολιτικές των τραπεζών, με τη χορήγηση νέων δανείων μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2013 κάτω από αυστηρότερες εποπτικές κατευθυντήριες γραμμές και κριτήρια, καθώς και τα ισχύοντα μακροπροληπτικά μέτρα της ΚΤΚ, όπως ο δείκτης εξυπηρέτησης χρέους ως προς το διαθέσιμο εισόδημα, που περιορίζει τα νεοεκδοθέντα δάνεια ως συνάρτηση του εισοδήματος του νοικοκυριού, φαίνεται να θωρακίζουν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της χώρας, με

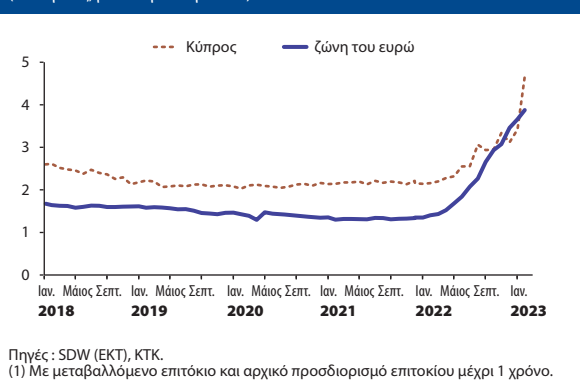
το ποσοστό μη εξυπηρέτησης των νέων δανείων να παραμένει μικρό.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω και με βάση τις πιο πρόσφατες μακροοικονομικές προβλέψεις της ΚΤΚ, το ιδιωτικό χρέος στην Κύπρο εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να μειώνεται κατά τα επόμενα έτη, υποστηριζόμενο κυρίως από την αύξηση στο ονομαστικό ΑΕΠ. Σημειώνεται ότι, η μείωση του δείκτη ιδιωτικού χρέους ως προς το ΑΕΠ κάτω από το 133% όριο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αναμένεται να γίνει σταδιακά σε βάθος χρόνου, ιδιαίτερα με την εξυγίανση του χρέους που κατέχουν οι ΕΕΠ.

Από το δεύτερο μισό του 2022 καταγράφονται σημαντικές αυξήσεις στα εγχώρια δανειστικά επιτόκια, και με μεγαλύτερη έκταση τους πρώτους μήνες του 2023, αντικατοπτρίζοντας τις διαδοχικές αυξήσεις των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ και τις αυστηρότερες συνθήκες χρηματοδότησης.

Πιο αναλυτικά, το μέσο επιτόκιο νέων δανείων σε ευρώ από τα ΝΧΙ στην Κύπρο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ στο τέλος Μαρτίου του 2023 ανήλθε στο 5,05% για καταναλωτικά δάνεια, στο 4,67% για στεγαστικά δάνεια και στο 4,28% για τα λοιπά δάνεια. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι στο τέλος Δεκεμβρίου του 2022 τα εν λόγω επιτόκια βρίσκονταν στο 4,21%, στο 3,34% και στο 3,79%, αντίστοιχα, ενώ στο τέλος Μαρτίου του 2022 τα προαναφερθέντα επιτόκια ανέρχονταν στο 3,06%, 2,16% και 2,46%, αντίστοιχα (Διάγραμμα 21). Αξίζει να σημειωθεί ότι, από τον Ιούλιο του 2022, η αύξηση των επιτοκίων που παρατηρείται, ιδιαίτερα όσον αφορά τα στεγαστικά δάνεια, παραμένει μικρότερη από την αύξηση που καταγράφει το διατραπεζικό επιτόκιο Euribor. Αυτό οφείλεται στο

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 21 Επιτόκια νέων στεγαστικών δανείων σε ευρώ των ΝΧΙ προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ⁽¹⁾
(% ετησίως, μέσο όροι περιόδου)

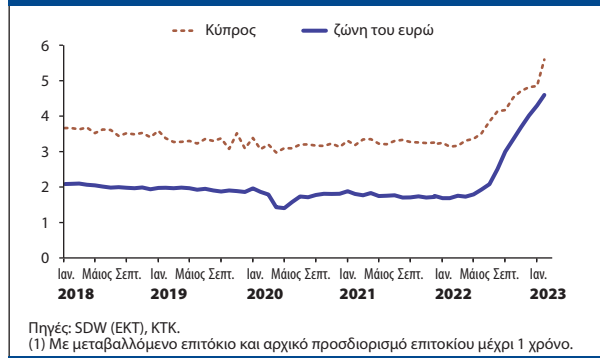

γεγονός ότι ένα σημαντικό μέρος των στεγαστικών δανείων δεν είναι συνδεδεμένο με το Euribor αλλά με το βασικό επιτόκιο των τραπεζών, το οποίο δεν έχει καταγράψει ουσιαστικές αυξήσεις μέχρι στιγμής. Θετική εξέλιξη αποτελεί επίσης η πρόθεση συγκεκριμένων τραπεζών να ενεργοποιήσουν σχέδια επιβράβευσης των συνεπών δανειοληπτών για στεγαστικά δάνεια πρώτης κατοικίας, με σκοπό τη διασφάλιση της δυνατότητας εξυπηρέτησής τους.

Εντονότερη αυξητική τάση φαίνεται να αντανακλάται στα επιτόκια των νέων δανείων προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις¹² καθώς κατέγραψαν μεγαλύτερο βαθμό ενσωμάτωσης των αυξήσεων (pass through). Αξίζει να σημειωθεί ότι, το μέσο επιτόκιο για τα νέα δάνεια προς τις επιχειρήσεις ύψους μέχρι €1 εκατ. βρισκόταν τον Μάρτιο του 2023 στο υψηλότερο σημείο των τελευταίων οκτώ ετών και πιο συγκεκριμένα στο 5,60% από 4,71% τον Δεκέμβριο του 2022 και 3,14% τον Μάρτιο του 2022, καταγράφοντας αυξήσεις από το δεύτερο εξάμηνο του 2022, με εντεινόμενη ανοδική τάση το πρώτο τρίμηνο του 2023. Παρόμοια εικόνα, παρουσίασαν και τα δάνεια προς τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ ύψους πάνω από €1 εκατ., τα οποία στο τέλος Μαρτίου του 2023 ανήλθαν στο 5,29% σε σύγκριση με 3,52% και 3,28% τον Δεκέμβριο και Μάρτιο του 2022, αντίστοιχα (Διάγραμμα 22).

Τα δανειστικά επιτόκια στην Κύπρο συνεχίζουν σε γενικές γραμμές να κυμαίνονται σε υψηλότερα επίπεδα από τα αντίστοιχα επιτόκια στη ζώνη του ευρώ. Την περίοδο Δεκεμβρίου 2022-Μαρτίου 2023, η ψαλίδα μεταξύ των εγχώριων δανειστικών επιτοκίων και των αντίστοιχων επιτοκίων στη ζώνη του ευρώ για τα στεγαστικά δάνεια αυξήθηκε κατά 53 μονάδες βάσης, ενώ για τις μη χρημα-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22 Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ (μέχρι €1 εκ.) των ΝΧΙ προς μη-χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ ⁽¹⁾
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

12. Με αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο.

Enter
Exit

Full
Screen

1 Εισαγωγή

2 Εργαλείο Περιβάλλον

3 Μακροοικονομικές Προβλέψεις για την Κυπριακή Οικονομία

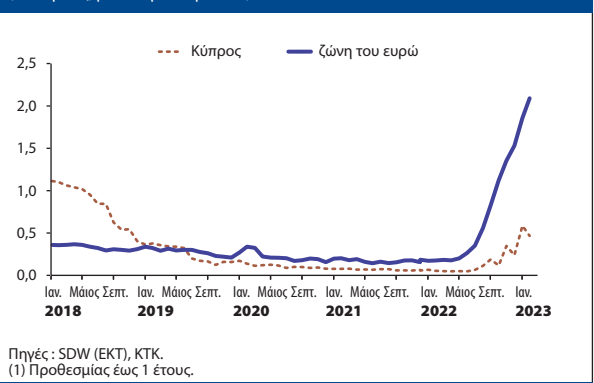
τοοικονομικές επιχειρήσεις για δάνεια ύψους μέχρι €1 εκατ. μειώθηκε ελαφρώς κατά 2 μονάδες βάσης, φθάνοντας στις 79 και 100 μονάδες βάσης, αντίστοιχα.

Αναφορικά με τα καταθετικά επιτόκια, αυτά παρέμειναν σε πολύ χαμηλά επίπεδα κατά τη διάρκεια του 2022, με ελαφριά αύξηση τους πρώτους μήνες του 2023, που είναι πιο εμφανής στα καταθετικά επιτόκια των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων. Ο κύριος παράγοντας που οδηγεί στη διατήρηση των επιτοκίων καταθέσεων σε χαμηλά επίπεδα φαίνεται να είναι η σημαντική πλεονάζουσα ρευστότητα που κατέχουν οι τράπεζες, η οποία συσσωρεύτηκε τα προηγούμενα χρόνια ως αποτέλεσμα της εκτεταμένης περιόδου επεκτατικής νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ. Επιπλέον σημειώνεται ότι, ένα σημαντικό μέρος των καταθέσεων αφορά τρεχούμενες καταθέσεις και καταθέσεις ταμειυτηρίου, οι οποίες τιμολογούνται σε όλη την Ευρώπη πολύ χαμηλά λόγω των χαρακτηριστικών τους (κοντά στο 0%). Η στροφή των καταθετών σε προθεσμιακές καταθέσεις με μεγαλύτερες αποδόσεις βρίσκεται ακόμα σε αρχικά στάδια στην Κύπρο.

Ενδεικτικά το μέσο επιτόκιο¹³ νέων καταθέσεων σε νοικοκυριά αυξήθηκε στο 0,47% τον Μάρτιο του 2023 σε σύγκριση με 0,35% και 0,05% τον Δεκέμβριο και Μάρτιο του 2022, αντίστοιχα (Διάγραμμα 23). Το αντίστοιχο επιτόκιο για τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις παρουσίασε μεγαλύτερη αύξηση φθάνοντας στο 1,12%, τον Μάρτιο του 2023 σε σύγκριση με 0,61% τον Δεκέμβριο του 2022 και -0,01% τον Μάρτιο του 2022 (Διάγραμμα 24).

13. Μέσο επιτόκιο νέων καταθέσεων προθεσμίας μέχρι 1 χρόνο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 23 Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ των ΝΧΙ προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ⁽¹⁾
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 24 Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ των ΝΧΙ προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ⁽¹⁾
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

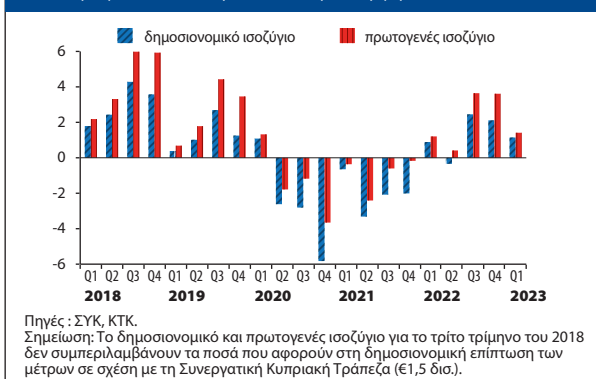
6. Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Οι δημοσιονομικές εξελίξεις παραμένουν θετικές, με το δημοσιονομικό ισοζύγιο του πρώτου τριμήνου του 2023 να συνεχίζει να καταγράφει πλεόνασμα, αντανακλώντας την επίδραση βάσης από την ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας κατά το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με στοιχεία της ΣΥΚ, το δημοσιονομικό πλεόνασμα ανήλθε στο 1,1% του ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο του 2023, σε σχέση με πλεόνασμα 0,9% του ΑΕΠ το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022 (Διάγραμμα 25 και Πίνακας 11). Το πρωτογενές πλεόνασμα για την ίδια περίοδο ανήλθε στο 1,4% του ΑΕΠ, σε σύγκριση με πλεόνασμα 1,2% του ΑΕΠ την αντίστοιχη περίοδο του 2022.

Παράλληλα, οι πληθωριστικές πιέσεις, οι οποίες ενίσχυσαν τα συνολικά έσοδα και το δημοσιονομικό ισοζύγιο του 2022, διαφαίνεται ότι κατά το τρέχον έτος επηρεάζουν και την πλευρά των δαπανών του κράτους μέσω της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών και των συντάξεων του δημόσιου τομέα και του αυξημένου κόστους αγοράς αγαθών, υπηρεσιών και πρώτων υλών. Ως αποτέλεσμα, η αύξηση των συνολικών δαπανών του κράτους για το πρώτο τρίμηνο του 2023 ανήλθε στο 11,2% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022, ενώ για το τελευταίο τρίμηνο του 2022 οι συνολικές δαπάνες είχαν αυξηθεί με χαμηλότερο ρυθμό - 6,3% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2021.

Τα δημόσια έσοδα σημείωσαν αύξηση 13,7% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (Πίνακας 11), κυρίως ως αποτέλεσμα της αύξησης των εσόδων από τρέχοντες φόρους (26,7%), κοινωνικές εισφορές (15,1%) και φόρους επί της παραγωγής (8%). Η αύξηση στα έσοδα από τρέχοντες φόρους

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 25 Δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης
(συσσωρευμένο σύνολο περιόδου από πρώτο τρίμηνο ως ποσοστό του ΑΕΠ)

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 Λογαριασμοί της γενικής κυβέρνησης

	Ιαν. - Μάρτ. 2022 (€ εκατ.)	Ιαν. - Μάρτ. 2023 (€ εκατ.)	Μεταβολή %
ΔΑΠΑΝΕΣ			
Ενδίαμεση ανάλωση	211,9	247,1	16,6
Απολαβές προσωπικού	719,5	787	9,4
Κοινωνικές παροχές	925,3	1013,9	9,6
Τόκοι πληρωτέοι	85,5	77,6	-9,2
Επιδότησεις	20,7	21,2	2,4
Άλλα τρέχοντα έξοδα	164,2	168,8	2,8
Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	73,3	132,4	80,6
Άλλες μεταβιβάσεις κεφαλαίου	25,9	26,6	2,7
Σύνολο δαπανών	2.226,3	2.474,6	11,2
Σύνολο δαπανών ως % του ΑΕΠ	8,2	8,6	
ΕΣΟΔΑ			
Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές	903,1	975,6	8,0
Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ	609,8	772,5	26,7
Κοινωνικές εισφορές	733,2	844,2	15,1
Άλλα τρέχοντα έσοδα	47,5	41,4	-12,8
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	146,2	142,5	-2,5
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου εισπρακτέες	4,1	4,4	7,3
Εισόδημα περιουσίας	22,3	23,1	3,6
Σύνολο εσόδων	2.466,2	2.803,7	13,7
Σύνολο εσόδων ως % του ΑΕΠ	9,1	9,7	
Πρωτογενές πλεόνασμα	325,4	406,7	
Πρωτογενές πλεόνασμα ως % του ΑΕΠ	1,2	1,4	
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-)	239,9	329,1	
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) ως % του ΑΕΠ	0,9	1,1	

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

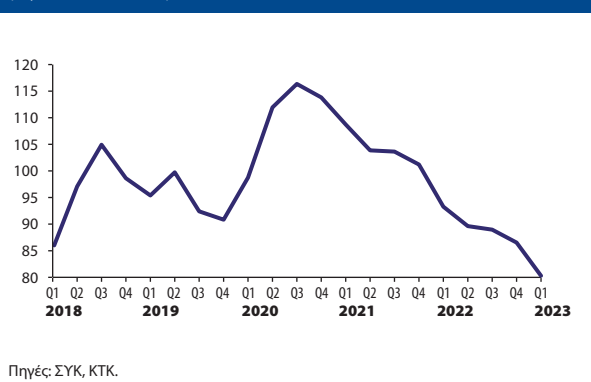
αντανακλά κυρίως την αύξηση των λειτουργικών κερδών των επιχειρήσεων και σε μικρότερο βαθμό τις αυξήσεις στους ονομαστικούς μισθούς. Οι αυξήσεις στους ονομαστικούς μισθούς ήταν ο κύριος λόγος αύξησης των εσόδων από κοινωνικές εισφορές. Η αύξηση στα έσοδα από φόρους επί της παραγωγής αντανακλά κυρίως την επίδραση των αυξήσεων στις τιμές αγαθών και υπηρεσιών που φαίνεται να έχουν αρχίσει να επιδρούν αρνητικά στη συνολική ζήτηση, η οποία ωστόσο, μέχρι και το πρώτο τρίμηνο του 2023, συνέχισε να παρουσιάζει σχετική ανθεκτικότητα.

Οι δημόσιες δαπάνες παρουσίασαν αύξηση 11,2% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (Πίνακας 11, σελ. 48), κυρίως λόγω των αυξήσεων στις κοινωνικές παροχές (9,6%), στις απολαβές προσωπικού (9,4%) και στις κρατικές επενδύσεις (80,6%). Η αύξηση στις κοινωνικές παροχές επηρεάστηκε, μεταξύ άλλων, από την κρατική επιδότηση στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος, η οποία συνεχίζεται από τον Σεπτέμβριο του 2022. Η αύξηση στις απολαβές προσωπικού επηρεάστηκε από την καταβολή ΑΤΑ και το τελευταίο στάδιο της πλήρους αποκατάστασης των μισθών στον δημόσιο τομέα, στους οποίους εφαρμόστηκαν αποκοπές τον Δεκέμβριο του 2012.

Όσον αφορά το δημόσιο χρέος (Διάγραμμα 26), αυτό διαμορφώθηκε στο 80,3% του ΑΕΠ τον Μάρτιο του 2023, καταγράφοντας μείωση μεγαλύτερη των 9 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με τον Μάρτιο του 2022. Αυτό οφείλεται κυρίως στην ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας και σε μικρότερο βαθμό στο σχετικά υψηλό πρωτογενές πλεόνασμα. Ο δείκτης δημόσιου χρέους αναμένεται να μειωθεί σημαντικά τα επόμενα έτη, αντανακλώντας τις εκτιμήσεις για συνέχιση της οικονομικής ανάκαμψης (αν και με

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 26 Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης

(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

επιβραδυνόμενο ρυθμό) και για πρωτογενή πλεονάσματα. Σημειώνεται ότι οι οίκοι αξιολόγησης προεξοφλούν τη σημαντική μείωση στο δημόσιο χρέος και, ως εκ τούτου, οποιοσδήποτε εκτροχιασμός αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην αξιοπιστία της δημοσιονομικής πολιτικής.

Στο τρέχον περιβάλλον αυξημένης αβεβαιότητας, οι κίνδυνοι για τα δημόσια οικονομικά είναι αυξημένοι. Σύμφωνα με τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποσύρουν τα μέτρα στήριξης για τον τομέα της ενέργειας μέχρι το τέλος του 2024. Στην Κύπρο, σύμφωνα με τις τρέχουσες αποφάσεις της κυβέρνησης, τα μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων των υψηλών τιμών ενέργειας λήγουν στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2023, και αναμένεται να ανέλθουν σε περίπου 0,5% του ΑΕΠ. Η Επιτροπή αναφέρει ότι η συνέχιση των μέτρων στήριξης δικαιολογείται εάν επανέλθουν οι ανοδικές τάσεις στις τιμές ενέργειας. Ωστόσο, σε τέτοια περίπτωση, τα μέτρα θα πρέπει να είναι στοχευμένα στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, να διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και να διατηρούν τα κίνητρα μείωσης της χρήσης ορυκτών καυσίμων και εξοικονόμησης ενέργειας.

(B) Μακροοικονομικές Προβλέψεις για την Κυπριακή Οικονομία¹⁴

14. Οι προβλέψεις και οι υποθέσεις εργασίας λαμβάνουν υπόψιν τις οικονομικές εξελίξεις και διαθέσιμα στοιχεία μέχρι και τις 31 Μαΐου 2023.

- Η πορεία του ΑΕΠ τα έτη 2023-25 βασίζεται κυρίως στην αναμενόμενη συνέχιση της αύξησης της εγχώριας ζήτησης, αν και σε μικρότερο βαθμό, σε σύγκριση με το 2022.
- Αναμένεται μικρή επίπτωση του πολέμου και των νέων κυρώσεων στην αγορά εργασίας, με συνεχιζόμενη μείωση της ανεργίας τα επόμενα έτη, φθάνοντας στο 5,6% το 2025.
- Αναμένεται επίσης σημαντική επιβράδυνση του πληθωρισμού, λόγω της σταδιακής μείωσης στις τιμές του πετρελαίου, την επιβράδυνση στις τιμές των τροφίμων, καθώς και τις επιπτώσεις από την άνοδο των επιτοκίων στην εγχώρια ζήτηση. Το 2024 και το 2025 ο πληθωρισμός αναμένεται να κυμανθεί πιο κοντά στον στόχο του 2%.
- Σε σχέση με το βασικό σενάριο, υπάρχουν ελαφρώς προς τα κάτω κίνδυνοι για το ΑΕΠ και ισορροπημένοι για τον πληθωρισμό τα έτη 2023-25.

Οι μακροοικονομικές προβλέψεις που παρουσιάζονται στο παρόν Οικονομικό Δελτίο καταρτίστηκαν στο πλαίσιο των τακτικών προβλέψεων του Ευρωσυστήματος με κοινές υποθέσεις εργασίας.

Σε σχέση με τις προβλέψεις Μαρτίου 2023, δεν καταγράφεται ουσιαστική αναθεώρηση στο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ το 2023 και το 2025. Η μικρή προς τα κάτω αναθεώρηση κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες το 2024 οφείλεται, εν μέρει, στον αναμενόμενο αρνητικό αντίκτυπο των νέων κυρώσεων σε ότι αφορά τον Ρωσο-ουκρανικό πόλεμο στον κύκλο εργασιών των επαγγελματικών υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι ο εν λόγω αντίκτυπος αντισταθμίζει τις θετικότερες από τις αναμενόμενες εξελίξεις κατά τους πρώτους μήνες του 2023 αναφορικά με την ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις. Για το 2025, δεν αναμένονται περαιτέρω επιπτώσεις στο ΑΕΠ λόγω

των κυρώσεων σε ότι αφορά τον Ρωσο-ουκρανικό πόλεμο στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών. Σημειώνεται επίσης η σημαντική στήριξη στην οικονομική δραστηριότητα αναμενόμενη κατά τα έτη 2023-25 από την απορρόφηση κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) της ΕΕ για επενδύσεις κατά περίπου 0,8 ποσοστιαίες μονάδες ετησίως.

Αναφορικά με τον πληθωρισμό, οι επικαιροποιημένες προβλέψεις της ΚΤΚ για τον ΕνΔΤΚ δεν καταγράφουν ουσιαστικές αναθεωρήσεις σε σχέση με τις προβλέψεις Μαρτίου 2023. Οι επίσης σχετικά μικρές αναθεωρήσεις στον δομικό πληθωρισμό, (δηλαδή τον πληθωρισμό εξαιρουμένης της ενέργειας και των τροφίμων), κατά 0,1 ποσοστιαίες μονάδες, τόσο το 2023 όσο και το 2024, οφείλονται, εν μέρει, στις σχετικά μεγαλύτερες από τις προβλεπόμενες ανοδικές πιέσεις στις τιμές των βιομηχανικών προϊόντων εξαιρουμένης της ενέργειας και των υπηρεσιών, αντίστοιχα. Το τελευταίο είναι αποτέλεσμα, κυρίως, της ενσωμάτωσης μεγαλύτερων επιπτώσεων (second round effects) από αυξήσεις σε μισθούς λόγω της νέας μεταβατικής συμφωνίας που αφορά στην Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή (ΑΤΑ).

Οικονομική Δραστηριότητα

Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ για το 2023 αναμένεται να ανέλθει στο 2,6% (Πίνακας 12), σε σχέση με σημαντική μεγέθυνση 5,6% το 2022. Η επιβράδυνση οφείλεται στο γρηγορότερο από το αναμενόμενο άνοιγμα της οικονομίας μετά και τους αποκλεισμούς (lockdowns) του 2021, στο ακόμα εύθραυστο εξωτερικό περιβάλλον, στον αντίκτυπο της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής στην εγχώρια ζήτηση, στην επίδραση των νέων κυρώσεων σε ότι

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 Προβλέψεις εθνικών λογαριασμών σε πραγματικούς όρους
(ετήσια μεταβολή, %)

	2022	2023πρ	2024πρ	2025πρ
ΑΕΠ	5,6	2,6	2,8	3,1
Ιδιωτική κατανάλωση	7,7	2,0	1,6	2,0
Δημόσια κατανάλωση	0,1	2,1	2,1	2,5
Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	6,6	3,1	7,3	6,8
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	13,7	2,5	2,5	2,2
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	18,8	2,1	2,5	2,3

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

αφορά τον Ρωσο-ουκρανικό πόλεμο στο κύκλο εργασιών των επαγγελματικών υπηρεσιών, καθώς και στην βραδύτερη από την αναμενόμενη διόρθωση των εγχώριων πληθωριστικών πιέσεων, κάτι που επηρεάζει αρνητικά το διαθέσιμο εισόδημα.

Τα έτη 2024 και 2025 αναμένεται άνοδος του ΑΕΠ κατά 2,8% και 3,1%, αντίστοιχα (Πίνακας 12, σελ. 53). Η αναμενόμενη πορεία του ΑΕΠ βασίζεται κυρίως στην ανάκαμψη της εγχώριας ζήτησης και, σε μικρότερο βαθμό, στις καθαρές εξαγωγές για το 2023, στο πλαίσιο της επέκτασης του κύκλου εργασιών ξένων εταιρειών που έχουν ήδη εγκατασταθεί στην Κύπρο ιδιαίτερα τα προηγούμενα έτη και που δραστηριοποιούνται στον τομέα της τεχνολογίας, καθώς και στην συνεχιζόμενη άνοδο των τουριστικών εσόδων με ανάκαμψη σε προ-πανδημίας επίπεδα. Σημειώνεται η σημαντική άνοδος στις αφίξεις τουριστών από ευρωπαϊκές χώρες, με το σχετικό ποσοστό κατά το 2022 να ανέρχεται στο 41% του συνόλου.

Αναλυτικότερα, σημαντική συνεισφορά αναμένεται κυρίως από μεγάλες ιδιωτικές επενδύσεις οι οποίες βρίσκονται υπό εξέλιξη και που άπτονται διαφόρων τομέων όπως της ενέργειας, του τουρισμού, της υγείας και της εκπαίδευσης, από έργα για στήριξη της ψηφιακής και πράσινης ανάπτυξης καθώς επίσης από άλλα μεταρρυθμιστικά έργα στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Σημειώνεται και η συμβολή από τις οικιστικές επενδύσεις λόγω του κυβερνητικού σχεδίου επιδότησης επιτοκίων για νέα στεγαστικά δάνεια που συνομολογήθηκαν μέχρι και τα τέλη του 2021 και για τα οποία η περίοδος εκταμίευσης είναι 3 χρόνια. Συνολικά, οι επενδύσεις αναμένεται να καταγράψουν άνοδο 3,1% το 2023, 7,3% το 2024 και 6,8% το 2025 (Πίνακας 12, σελ. 53). Στην ιδιωτική κατανάλωση

προβλέπεται σημαντική επιβράδυνση, με το σχετικό ρυθμό μεγέθυνσης να ανέρχεται στο 2% το 2023, στο 1,6% το 2024 και στο 2% το 2025. Η αναμενόμενη πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης είναι αποτέλεσμα της προαναφερθείσας επίδρασης βάσης σε σχέση με το έτος 2022.

Αποδοχές, παραγωγικότητα και αγορά εργασίας

Τα διαθέσιμα στοιχεία αντανakλούν τη συνεχιζόμενη στενότητα που παρατηρείται στην αγορά εργασίας και στον συνεχιζόμενο διαχειρισμό αντίκτυπο από τον πόλεμο όπως διαφαίνεται από τις μηνιαίες έρευνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν στις προσδοκίες για την απασχόληση κατά τους επόμενους τρεις μήνες. Σε συνάρτηση με τη θετική πορεία του ΑΕΠ, η απασχόληση προβλέπεται να αυξηθεί κατά 1% ετησίως τα έτη 2023 και 2024 και κατά 1,2% το 2025 (Πίνακας 13).

Η ανεργία αναμένεται να καταγράψει συνεχιζόμενη πτωτική πορεία, φθάνοντας στο 6,7% του εργατικού δυναμικού το 2023, από 6,8% το 2022 (Πίνακας 13). Τα επόμενα έτη, και σε συνάρτηση με την περαιτέρω άνοδο στο ΑΕΠ, προβλέπεται ότι η ανεργία θα συγκλίνει πιο κοντά σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης, φθάνοντας στο 5,6% το 2025 (Πίνακας 13). Η σχετικά μικρή προς τα πάνω αναθεώρηση της ανεργίας για την περίοδο 2023-25 σε σχέση με τις προβλέψεις Μαρτίου 2023, αντανakλά τον σχετικά πιο συγκρατημένο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης λόγω και του αντίκτυπου των κυρώσεων σε ότι αφορά τον Ρωσο-ουκρανικό πόλεμο στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών (λογιστικές, δικηγορικές). Εντούτοις, δεν αναμένεται ότι θα επηρεαστεί σημαντικά η αγορά εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 Προβλέψεις που αφορούν την αγορά εργασίας
(ετήσια μεταβολή, %)

	2022	2023πρ	2024πρ	2025πρ
Δαπάνη (για αποδοχές και εργοδοτικές εισφορές) ανά μισθωτό	3,8	8,4	5,3	4,8
Μοναδιαίο εργατικό κόστος	1,0	6,7	3,5	2,9
Παραγωγικότητα	2,7	1,6	1,8	1,8
Συνολική απασχόληση	2,9	1,0	1,0	1,2
Ποσοστό ανεργίας (% του εργατικού δυναμικού)	6,8	6,7	6,1	5,6

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

Σημαντική άνοδος κατά 8,4% αναμένεται στην ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό το 2023, με περαιτέρω αύξηση κατά 5,3% και 4,8% τα έτη 2024 και 2025, αντίστοιχα (Πίνακας 13, σελ. 55). Η πορεία των μισθών αντανακλά την καταβολή υψηλότερης ΑΤΑ, σύμφωνα και με νέα μεταβατική συμφωνία, και που βασίζεται στις τιμές του προηγούμενου έτους, καθώς και των σχετικά μεγαλύτερων αυξήσεων που αναμένονται σε συλλογικές συμβάσεις ορισμένων τμημάτων του ιδιωτικού τομέα λόγω της πορείας των τιμών. Το 2024 η μεταβολή στην ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό περιλαμβάνει επίσης την αύξηση συντελεστών κοινωνικών εισφορών προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ) που θα ισχύει για την επόμενη πενταετία. Η συνεχιζόμενη διόρθωση στην αγορά εργασίας, η οποία πλησιάζει σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης το 2025, συνδέεται με ενσωμάτωση μεγαλύτερων επιπτώσεων από αυξήσεις σε μισθούς (second-round effects) λόγω της νέας μεταβατικής συμφωνίας που αφορά την ΑΤΑ, εντούτοις, δεν έχει οδηγήσει επι του παρόντος σε επιβλαβείς μηχανισμούς ανατροφοδότησης μισθών-τιμών (wage-price spiral).

Η παραγωγικότητα, μετά και άνοδο 2,7% το 2022, προβλέπεται να συνεχίσει την αυξητική πορεία, καταγράφοντας αύξηση 1,6% το 2023 και 1,8% ετησίως την περίοδο 2024-25 (Πίνακας 13, σελ. 55). Σε γενικές γραμμές, η άνοδος στην παραγωγικότητα αντανακλά τις θετικές οικονομικές επιπτώσεις από την εισροή ξένων εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της τεχνολογίας καθώς και από υλοποίηση επενδύσεων που σχετίζονται με απορρόφηση κονδυλίων από το ΤΑΑ της ΕΕ.

Το μοναδιαίο εργατικό κόστος αναμένεται να καταγράψει περαιτέρω άνοδο τα έτη 2023-25 κατά 13 περίπου ποσοστιαίες μονάδες

σωρευτικά (Πίνακας 13, σελ. 55), κυρίως λόγω των αυξήσεων που αναμένονται στην ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό. Σχετικά παρόμοια σωρευτική άνοδο προβλέπεται να καταγράψει ο σχετικός δείκτης στη ζώνη του ευρώ. Εντούτοις, το μοναδιαίο εργατικό κόστος στην Κύπρο διατηρεί συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με την υπόλοιπη ευρωζώνη λόγω των μειώσεων στους μισθούς που παρατηρήθηκαν στο παρελθόν, και κατ' επέκταση στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (βλ. Κόστος Εργασίας).

Τιμές: εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή

Ο πληθωρισμός (με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, ΕνΔΚΤ) προβλέπεται να επιβραδυνθεί σημαντικά το 2023 στο 3,3% από 8,1% το 2022, ως αποτέλεσμα της περαιτέρω διόρθωσης που αναμένεται στις τιμές της ενέργειας, της πλήρους ομαλοποίησης των διαταραχών στην εφοδιαστική αλυσίδα κατά το τρέχον έτος και του αναμενόμενου αντικτύπου της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ στην εγχώρια ζήτηση. Σημειώνεται επίσης η συνεισφορά από τα προβλεπόμενα μειωμένα περιθώρια κέρδους από πλευράς εταιρειών στην επιβράδυνση του πληθωρισμού κατά το 2023 στο πλαίσιο και της αναμενόμενης επιβράδυνσης στην ιδιωτική κατανάλωση. Περαιτέρω εκτόνωση των πληθωριστικών πιέσεων αναμένεται τα έτη 2024 και 2025, στο 2,3% και 2%, αντίστοιχα, συνεπεία της περαιτέρω ομαλοποίησης των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων, καθώς και λόγω του αναμενόμενου αντικτύπου της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής στην εγχώρια ζήτηση. Δεν υπάρχουν ουσιαστικές αναθεωρήσεις σε σχέση με

τις προβλέψεις Μαρτίου 2023.

Ο δομικός πληθωρισμός αναμένεται να υποχωρήσει στο 3,7% το 2023, σε σχέση με 5% το 2022. Το 2024 και 2025, προβλέπεται να ανέλθει στο 2,6%, και 2,3%, αντίστοιχα, κυρίως λόγω της πλήρους ομαλοποίησης των διαταραχών στις αλυσίδες εφοδιασμού κατά το 2023 και σε συνάρτηση με τον αντίκτυπο στη ζήτηση από τις μέχρι τώρα αυξήσεις των επιτοκίων. Οι σχετικά μικρές προς τα πάνω αναθεωρήσεις κατά 0,1 ποσοστιαίες μονάδες τόσο το 2023 όσο και το 2024 σε σχέση με τις προβλέψεις Μαρτίου 2023 οφείλονται εν μέρει στις σχετικά μεγαλύτερες από τις προβλεπόμενες ανοδικές πιέσεις στις τιμές των βιομηχανικών προϊόντων εξαιρουμένης της ενέργειας και των τροφίμων, αντίστοιχα. Το τελευταίο είναι αποτέλεσμα κυρίως της ενσωμάτωσης μεγαλύτερων επιπτώσεων από αυξήσεις σε μισθούς (second round effects) λόγω της νέας μεταβατικής συμφωνίας που αφορά στην ΑΤΑ.

Αξιολόγηση κινδύνων απόκλισης των μακροοικονομικών προβλέψεων από το βασικό σενάριο¹⁵

Η προβλεπόμενη πορεία του ΑΕΠ, σύμφωνα με το βασικό σενάριο των μακροοικονομικών προβλέψεων, παρουσιάζεται στον Πίνακα 12 (σελ. 53), και εκείνη του ΕνΔΤΚ και του δομικού πληθωρισμού στον Πίνακα 14. Οι πιθανότητες απόκλισης από το βασικό σενάριο των προβλέψεων για το ΑΕΠ και τον ΕνΔΤΚ σκιαγραφούνται στα Διαγράμματα 27 και 28 (σελ. 59), αντίστοιχα. Οι ενδεχόμενες αποκλίσεις όσον αφορά την πρόβλεψη του δομικού πληθωρισμού παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 29 (σελ. 59). Σύνοψη της αξιολό-

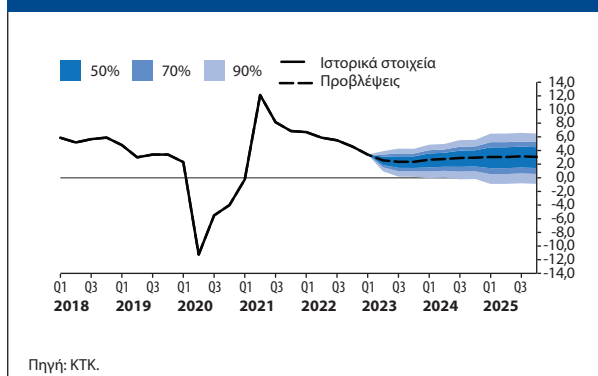
15. Για περαιτέρω πληροφορίες όσον αφορά τη μεθοδολογία της αξιολόγησης κινδύνων των μακροοικονομικών προβλέψεων, βλέπε Οικονομικό Δελτίο, Ιούνιος 2015, σελ. 67.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14 Προβλέψεις πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ)
(ετήσια μεταβολή, %)

	2022	2023πρ	2024πρ	2025πρ
ΕνΔΤΚ	8,1	3,3	2,3	2,0
ΕνΔΤΚ εξαιρ. της ενέργειας και των τροφίμων	5,0	3,7	2,6	2,3

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 27 Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του ΑΕΠ
(ετήσια μεταβολή, %)

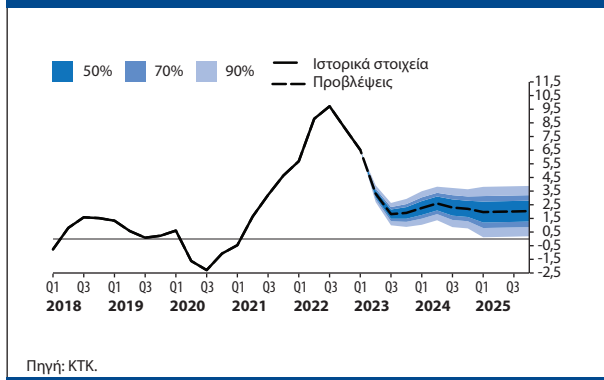

γησης των σχετικών κινδύνων απόκλισης από το βασικό σενάριο παρουσιάζεται στον Πίνακα 15 (σελ. 60).

Οι κίνδυνοι απόκλισης των προβλέψεων του ΑΕΠ από το βασικό σενάριο για τα έτη 2023-25 αξιολογούνται συνολικά ως ελαφρώς προς τα κάτω. Καθοδικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν δυσμενέστερες από τις αναμενόμενες προοπτικές σε σχέση με το εξωτερικό περιβάλλον, χαμηλότερες από τις αναμενόμενες επιδόσεις σε εξαγωγές επαγγελματικών υπηρεσιών (λογιστικές, δικηγορικές) λόγω των νέων κυρώσεων σε ότι αφορά τον Ρωσοκρανικό πόλεμο και μεγαλύτερες και/ή πιο επίμονες επιπτώσεις υστέρησης από υψηλές τιμές ενέργειας. Επίσης, περιλαμβάνουν αυστηρότερες από τις προβλεπόμενες συνθήκες χρηματοδότησης, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν την εγχώρια ζήτηση. Επίσης, συνδέονται με αρνητικό αντίκτυπο στην εγχώρια ζήτηση από ενδεχόμενη υλοποίηση μηχανισμών ανατροφοδότησης μισθών-τιμών (wage-price spiral), για τα έτη 2024-25 ειδικότερα. Καθοδικοί κίνδυνοι αφορούν επίσης χαμηλότερη από την αναμενόμενη επίπτωση από απορρόφηση διαθέσιμων κονδυλίων για επενδύσεις από το ΤΑΑ. Ανοδικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν υψηλότερες από τις αναμενόμενες επιδόσεις στις εξαγωγές τουριστικών υπηρεσιών (συμπερίληψη μόνο μικρής επίπτωσης από τη λειτουργία του καζίνο-θερέτρου στο βασικό σενάριο) και υψηλότερη από την αναμενόμενη υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων από τον ιδιωτικό τομέα, μέσα και στο πλαίσιο της πολιτικής του headquartering.

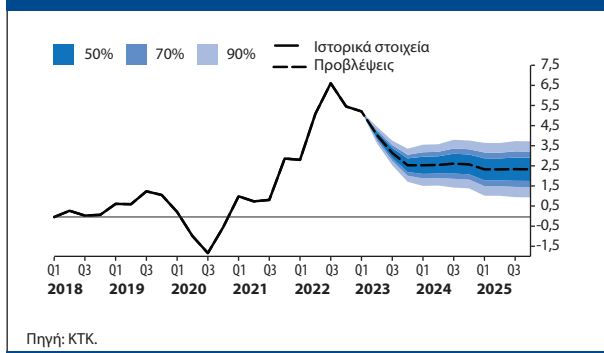
Οι κίνδυνοι απόκλισης των προβλέψεων από το βασικό σενάριο σε σχέση με τον πληθωρισμό (ΕνΔΤΚ) για τα έτη 2023-25 αξιολογούνται συνολικά ως ισορροπημένοι. Ανοδικοί κίνδυνοι προέρχονται κυρίως από

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 28 Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πληθωρισμού
(ετήσια μεταβολή, %)

Πηγή: ΚΤΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 29 Κατανομή των πιθανοτήτων διακύμανσης για τις προβλέψεις του πληθωρισμού εξαιρ. της ενέργειας και των τροφίμων (δομικός πληθωρισμός)
(ετήσια μεταβολή, %)

Πηγή: ΚΤΚ.

μεγαλύτερες και/ή πιο επίμονες επιπτώσεις υστέρησης από αυξημένες τιμές ενέργειας. Γενικότερα, ανοδικοί κίνδυνοι δύναται να προκύψουν από υψηλότερες από τις αναμενόμενες πιέσεις από την πλευρά της ζήτησης, για παράδειγμα μέσω καλύτερης από την αναμενόμενη πορείας του τουρισμού και των επενδύσεων. Για τα έτη 2024-25, η τυχόν ανατροφοδότηση μισθών-τιμών (wage-price spiral), συνυφασμένη με πιθανές υψηλότερες μακροπρόθεσμες προσδοκίες για τον πληθωρισμό αποτελούν επίσης ανοδικούς κινδύνους. Καθοδικοί κίνδυνοι συνδέονται επίσης με δυσμενέστερες από τις αναμενόμενες συνθήκες χρηματοδότησης και χαμηλότερες από τις αναμενόμενες επιδόσεις σε εξαγωγές επαγγελματικών υπηρεσιών, μέσω του αρνητικού αντικτύπου των πιο πάνω παραγόντων στην εγχώρια ζήτηση. Τέλος, οι κίνδυνοι απόκλισης από το βασικό σενάριο για τον δομικό πληθωρισμό αξιολογούνται επίσης ως ισορροπημένοι, όπως και για τον ΕνΔΤΚ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 Σύνοψη αξιολόγησης κινδύνων

Κίνδυνος	ΑΕΠ (2023-2025)	Πληθωρισμός (2023-2025)
Μικρότερη από την αναμενόμενη επίδραση από απορρόφηση κονδυλίων ευρωπαϊκού πακέτου στήριξης	-	-
Υψηλότερη από την αναμενόμενη υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων από τον ιδιωτικό τομέα	+	+
Μεγαλύτερες και/ή πιο επίμονες επιπτώσεις υστέρησης από διαμόρφωση υψηλότερων τιμών ενέργειας	-	+
Δυσμενέστερη από την αναμενόμενη επίδραση στις εγχώριες οικονομικές προοπτικές σε σχέση με τις εξωτερικές εξελίξεις	-	-
Χαμηλότερες από τις αναμενόμενες επιδόσεις σε εξαγωγές υπηρεσιών λόγω των κυρτώσεων	-	-
Καλύτερες από τις αναμενόμενες επιδόσεις στον τομέα του τουρισμού	+	+
Ενδεχόμενη υλοποίηση μηχανισμού ανατροφοδότησης μισθών-τιμών (wage-price spiral)	-	+
Αυστηρότερες από τις προβλεπόμενες συνθήκες χρηματοδότησης	-	-
Συνολική αξιολόγηση	-	=

Πηγή: ΚΤΚ.
Σημείωση: τα ακόλουθα σύμβολα καλύπτουν το φάσμα των κινδύνων: ++, +, =, -, --.

Τεχνικές Σημειώσεις

Enter/Exit

Full Screen

1

Εισαγωγή

2

Εργαλείο Περιβάλλον

3

Μεταρρυθμιστικές Προβλέψεις για την Κυπριακή Οικονομία

(Α) Εγχώρια Νομισματικά Μεγέθη

Τα νομισματικά μεγέθη αφορούν στοιχεία εξαιρουμένης της ΚΤΚ.

Από την 1η Ιουλίου 2008, έχει τεθεί σε ισχύ η νέα «περί Ορισμού της Έννοιας του «κατοίκου Κύπρου» για Στατιστικούς Σκοπούς Οδηγία του 2008». Ως αποτέλεσμα, τα Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα προχώρησαν σε ανακατάταξη μεγάλου αριθμού οργανισμών ή επιχειρήσεων πελατών τους με περιορισμένη ή χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο, γνωστών σήμερα ως «Οντότητες Ειδικού Σκοπού (Special Purpose Entities)», από τον τομέα των «μη κατοίκων» στον τομέα των «κατοίκων Κύπρου». Η επίδραση της εν λόγω ανακατάταξης εξαιρείται από συγκεκριμένες νομισματικές και χρηματοπιστωτικές στατιστικές σειρές στην παρούσα έκδοση. Αναλυτικότερα, οι αναφορές σε ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές και καθαρών δανείων αναφέρονται σε κάτοικους Κύπρου εξαιρουμένων των Οντοτήτων Ειδικού Σκοπού (ΟΕΣ) οι οποίες κατατάσσονται στην κατηγορία μη κατοίκων.

Ο υπολογισμός των ετήσιων ποσοστιαίων μεταβολών γίνεται με βάση τη μεθοδολογία που ακολουθείται από την ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός μεταβολής των νομισματικών μεγεθών υπολογίζεται με βάση τις μηνιαίες μεταβολές προσαρμοσμένες ως προς τα ποσά που δεν είναι προϊόν συναλλαγών. Τέτοια ποσά είναι οι αναταξινομήσεις, άλλες αναπροσαρμογές, οι αναπροσαρμογές αξίας και οι συναλλαγματικές αναπροσαρμογές ώστε οι ποσοστιαίες μεταβολές να αντικατοπτρίζουν τις αυξομειώσεις που οφείλονται σε καθαρές πράξεις.

Η προαναφερόμενη μεθοδολογία υιοθετή-

θηκε από την έκδοση Δεκεμβρίου 2009. Σε προηγούμενες εκδόσεις του *Οικονομικού Δελτίου* ο ρυθμός μεταβολής των νομισματικών μεταβλητών υπολογιζόταν ως η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των υπολοίπων στο τέλος της περιόδου. Λεπτομέρειες της μεθοδολογίας παρέχονται στην έκδοση των Νομισματικών και Χρηματοοικονομικών Στατιστικών του Τμήματος Στατιστικής της ΚΤΚ, η οποία είναι διαθέσιμη στον ιστοχώρο της ΚΤΚ.

(Β) Ισοζύγιο πληρωμών

Το υφιστάμενο σύστημα συλλογής και καταρτισμού στατιστικών στοιχείων που υιοθετήθηκε από τον Ιούνιο του 2014, βασίζεται στη μεθοδολογία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου («BPM6»), η οποία έχει υιοθετηθεί και από την ΕΕ, καθώς και σε επιπρόσθετες προδιαγραφές και βαθμό ανάλυσης που απαιτεί τόσο η Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ («Eurostat») όσο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ»).

Η υιοθέτηση του BPM6 στον τομέα των στοιχείων των εξωτερικών στατιστικών για την Κύπρο ξεκίνησε να εφαρμόζεται από τον Ιούνιο του 2014. Η πρώτη δημοσίευση των εν λόγω στοιχείων πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2014. Τα δημοσιευμένα στοιχεία για το ΙΠ και την Διεθνή Επενδυτική Θέση και το εξωτερικό χρέος καλύπτουν την περίοδο από το 2008 μέχρι και σήμερα.

Η εφαρμογή των νέων εγχειριδίων παρείχε την ευκαιρία υιοθέτησης ευρύτερων αλλαγών και αναθεωρήσεων με στόχο τη βελτίωση της κάλυψης και της ποιότητας των παραγόμενων στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού τομέα. Συγκεκριμένα, πέραν από την ενσωμάτωση των στοιχείων των οντοτήτων ειδικού σκοπού

που είναι εγγεγραμμένες/εγκαθιδρυμένες στην Κύπρο σε όλες τις εξωτερικές στατιστικές που παράγονται και δημοσιεύονται, η ΚΤΚ έχει επίσης αναβαθμίσει τα συστήματα συλλογής και καταρτισμού των στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού τομέα, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην εφαρμογή νέων ερευνών και τη χρήση διαθέσιμων διοικητικών πηγών.

(Γ) Εθνικοί Λογαριασμοί

Η ΣΥΚ εφάρμοσε από τον Ιούνιο του 2014 και για τα ιστορικά στοιχεία από το 1995, το νέο στατιστικό πρότυπο ΕΣΟΛ 2010 το οποίο αντικαθιστά το ΕΣΟΛ 1995 και βασίζεται στο Σύστημα Εθνικών Λογαριασμών (SNA) 2008 το οποίο εφαρμόζεται σε όλο τον κόσμο. Στόχος είναι η προσαρμογή των εθνικών λογαριασμών στο νέο οικονομικό περιβάλλον, στις εξελίξεις σε θέματα μεθοδολογίας και στην αλλαγή στις ανάγκες των χρηστών. Σε ότι αφορά την ταξινόμηση σε θεσμικούς τομείς, το ΕΣΟΛ 2010 διασφαλίζει ένα πιο ξεκάθαρο διαχωρισμό μεταξύ των μη-χρηματοοικονομικών οργανισμών και

των οργανισμών που δεν ασχολούνται απευθείας με μη-χρηματοοικονομικές δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, οι ιθύνουσες εταιρείες των μη-χρηματοοικονομικών οργανισμών και οι λεγόμενοι θυγατρικοί χρηματοοικονομικοί οργανισμοί και δανειστές χρημάτων, καθώς και ορισμένες "Οντότητες Ειδικού Σκοπού" (*Special Purpose Entities "SPEs"*) ανακατατάσσονται στο χρηματοοικονομικό τομέα κάτω από νέα κατηγορία. Παράλληλα, ο τομέας των επενδυτικών οργανισμών θα παρουσιάζεται πλέον ξεχωριστά από το γενικότομο τομέα των λοιπών ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών οργανισμών, ενώ οι ασφαλιστικές εταιρείες διαχωρίζονται από τα ταμεία προνοίας. Το ΕΣΟΛ 2010 έχει εισαγάγει αλλαγές και στα χρηματοοικονομικά μέσα που αφορούν τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τη μεθοδολογία καταρτισμού των στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών και των εθνικών λογαριασμών είναι διαθέσιμες στο πλαίσιο 1 σελ. 51 του *Οικονομικού Δελτίου Δεκεμβρίου 2014* και στον ιστοχώρο της ΚΤΚ.

